

အမျိုးသမီးများအပေါ် အကြမ်းဖက်မှု
တားဆီးကာကွယ်ရေး (PoVAW) အဆိုပြုဥပဒေအတွက်
လုပ်ထုံးလုပ်နည်းဆိုင်ရာနှင့် အဓိကကျသည့်
အကြောင်းအရာပိုင်းဆိုင်ရာ အကြံပြုချက်များ

အမျိုးသမီးများအဖွဲ့ချုပ် (မြန်မာနိုင်ငံ)
၂၀၁၉ ခုနှစ် မတ်လ

အမျိုးသမီးများအဖွဲ့ချုပ် (မြန်မာနိုင်ငံ)

အမျိုးသမီးများ အဖွဲ့ချုပ် (မြန်မာနိုင်ငံ) သည် မြန်မာနိုင်ငံမှ သမိုင်းကြောင်း နောက်ခံကွဲပြားသည့် တိုင်းရင်းသူ အမျိုးသမီးအဖွဲ့အစည်းပေါင်း ၁၃ ဖွဲ့ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသည်။ ၁၉၉၉ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၉ ရက်နေ့တွင် တည်ထောင်ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ အမျိုးသမီးများအဖွဲ့ချုပ် (မြန်မာနိုင်ငံ) သည် အမျိုးသမီးများ၏ ဘဝအဆင့်အတန်း တိုးတက်မြှင့်မားလာစေရေးနှင့် အရည်အချင်း ပြည့်ဝစေရေး အတွက်သာမက အရည်အချင်းမြှင့်တင်ခြင်း၊ စည်းရုံးချဉ်းကပ်ခြင်း၊ သုတေသန ပြုခြင်းနှင့် မှတ်တမ်းတင်ခြင်းများမှတစ်ဆင့် ဒီမိုကရေစီလှုပ်ရှားမှု၊ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် အမျိုးသား ပြန်လည်သင့်မြတ်ရေး အပါအဝင်ကဏ္ဍ အားလုံး တွင် အမျိုးသမီးများ ပိုမိုပါဝင် လုပ်ကိုင်လာ စေရေး အတွက် ဦးတည်ဆောင်ရွက် လျှက်ရှိသည်။

ရည်ရွယ်ချက်များ

- အမျိုးသမီးများ စွမ်းရည်မြှင့်မားရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး
- ကျား၊ မ တန်းတူရေး
- အမျိုးသမီးများအပေါ် အကြမ်းဖက်မှုနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုအားလုံး ပပျောက်ရေး
- လူမှုကဏ္ဍအသီးသီးနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချသည့် အဆင့်တိုင်းတွင် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်လာရေး
- ငြိမ်းချမ်းရေး၊ ပြန်လည်သင့်မြတ်ရေးနှင့် ဒီမိုကရေစီရေး

မာတိကာ

၁

နိဒါန်း

၂

၂။ ထိရောက်သော ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်လိုအပ်မှု -
မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကျား-မ အခြေခံ အကြမ်းဖက်မှုများအား နှိမ်နင်းရေး

၃

၃။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံတကာဆိုင်ရာနှင့် ပြည်တွင်းဆိုင်ရာ တာဝန်ရှိမှုများ

၇

၇။ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းဆိုင်ရာ ဆန်းစစ်ချက်များ

၈

၈။ အဓိကအကြောင်းအရာပိုင်းဆိုင်ရာ အကြံပြုချက်များ

၁၅

၆။ နိဂုံးချုပ်

ကျေးဇူးတင်လွှာ

ဤတင်ပြချက်စာတမ်း ရေးသားပြုစုရာ၌ ဥပဒေဆိုင်ရာအသိပညာများ၊ သုတေသန အထောက်အပံ့များနှင့် အကူအညီများ ပံ့ပိုးပေးခဲ့သော ဟားဗတ်ဥပဒေကျောင်း၏ နိုင်ငံတကာ လူ့အခွင့်အရေး အတိုင်ပင်ခံဌာန (International Human Rights Clinic - IHRC) မှ အတိုင်ပင်ခံညွှန်ကြားသူနှင့် ကထိကဖြစ်သူ ဒေါ်ရည်မွန်ထွန်းနှင့် အဖွဲ့သားများဖြစ်ကြသော သုတေသနကျောင်းသားများအား မိမိတို့က ကျေးဇူးတင်ရှိကြောင်း ဖော်ပြလိုပါသည်။ ထို့အပြင် ပြည်တွင်းဥပဒေနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ဥပဒေဆိုင်ရာ ပညာရပ် အထောက်အပံ့များကို ပံ့ပိုးပေးခဲ့သော လူ့အခွင့်အရေး ရှေ့နေ၊ ဖက်ဒရယ် ဥပဒေအကယ်ဒမီ ကျောင်းအုပ်ကြီး ဦးအောင်ထူးအား ကျေးဇူးတင်ရှိကြောင်း ဖော်ပြလိုပါသည်။

နိဒါန်း

အမျိုးသမီးများအပေါ် အကြမ်းဖက်မှုကို ကြိုတင်ကာကွယ်တားဆီးပေးသည့် ဥပဒေမူကြမ်း (PoVAW) သည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဖြစ်ပွားနေသည့် အမျိုးသမီးများအပေါ် မတရားမှုများအား နှိမ်နင်းရန်နှင့် အမျိုးသမီးများနှင့် မိန်းကလေးများ၏ လူ့အခွင့်အရေးများအား ထိန်းသိမ်းကာကွယ် မြှင့်တင်ရေးအတွက် အစိုးရ၏ ကတိကဝတ်များအား စောင့်ထိန်းလိုက်နာရန် အခွင့်အလမ်းကောင်းတစ်ရပ်ကို ဖြစ်စေပါသည်။ ကံအကြောင်းမလှစွာပင် ဥပဒေမူကြမ်းရေးဆွဲရေးလုပ်ငန်းစဉ်မှာ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု မရှိဘဲ၊ အကြောင်းမဲ့ နှောင့်နှေးကြန့်ကြာခဲ့ပါသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ပြီးပြည့်စုံသည့် ဥပဒေတစ်ရပ်ဖြစ်ပေါ်လာရေးအတွက် အသိအမြင် ရရှိမှု နည်းပါးခဲ့ရသည်။ ဤအကြောင်းအရာနှင့်ပတ်သက်၍ အလေးထားသည့် အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်း တစ်ရပ်အနေဖြင့် အမျိုးသမီးများအဖွဲ့ချုပ် (မြန်မာနိုင်ငံ)သည် (က) အဆိုပြုဥပဒေကြမ်းနှင့် ပတ်သက်၍ အဓိကကျသည့် အကြောင်းအရာများအား ဆွေးနွေးကြရာ၌ အခြေခံအဖြစ် ကိုင်စွဲအသုံးပြုနိုင်ရန်နှင့် (ခ) အမျိုးသမီးများအပေါ် အကြမ်းဖက်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ ထိရောက်ပြီး ပြည့်စုံ သည့် ဥပဒေတစ်ရပ် ပြဌာန်းနိုင်ရေးကို အစိုးရက အမှန်တကယ် ဦးစားပေး ဆောင်ရွက်ရေးအား တောင်းဆိုရန် ဤတင်ပြချက်စာတမ်းအား ပြုစုရေးသားခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

အဆိုပါရည်မှန်းချက်များဖြင့် ဤစာတမ်းကို ဆက်လက်ဖော်ပြပါအတိုင်း ဖွဲ့စည်းထားပါသည်။ အပိုင်း (၂) တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၌ ဖြစ်ပွားနေသည့် အမျိုးသမီးများအပေါ် အကြမ်းဖက်မှုများနှင့် ထိရောက်ပြီး ပြည့်စုံသည့် ဥပဒေတစ်ရပ် လိုအပ်နေမှုအား ဆွေးနွေးထားပါသည်။ အပိုင်း (၃) တွင် ထိုကဲ့သို့သော ဥပဒေတစ်ရပ် ပြဌာန်းရန် နိုင်ငံတကာ၌သော်လည်းကောင်း ပြည်တွင်း၌သော်လည်းကောင်း အစိုးရ၏ တာဝန်ရှိမှုများ၊ ထို့အပြင် အစိုးရက လိုက်နာရန် ပေးအပ်ထားသည့် အခြားကတိကဝတ်များအား ဆွေးနွေးထားပါသည်။ မူကြမ်းရေးဆွဲရေး လုပ်ငန်းစဉ်တွင် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များအား အပိုင်း (၄) တွင် ဆွေးနွေးထားပါသည်။

အမျိုးသမီးများအပေါ် နည်းမျိုးစုံဖြင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုပျောက်ရေး သဘောတူစာချုပ် (CEDAW) အရ လိုက်နာရမည့် အချက်များနှင့် အမျိုးသမီးများအပေါ် အကြမ်းဖက်မှုဆိုင်ရာဥပဒေနှင့် ပတ်သက်သည့် ကုလသမဂ္ဂ၏ အကြံပြုချက်များအား အထူးအလေးထား၍ ဥပဒေအနေဖြင့် တိကျရှင်းလင်းမှုနှင့် ထိရောက်မှု ရှိစေရေးအတွက် အဓိကကျသည့် အကြောင်းအရာပိုင်းဆိုင်ရာ အကြံပြုချက်များအား အပိုင်း (၅) တွင် ဆွေးနွေးထားပါသည်။^၁ အဆုံးသတ်အနေဖြင့် အပိုင်း (၆) တွင် မူကြမ်းရေးဆွဲရေးလုပ်ငန်းစဉ် ရှေ့ဆက်ရာ၌ ပိုမိုကောင်းမွန်လာစေမည့် နည်းလမ်း အကြံပြုချက်များအပါအဝင် နိဂုံးချုပ်သုံးသပ်ချက်များအား ဆွေးနွေးတင်ပြထားပါသည်။

1. UN Women, *Handbook for Legislation on Violence Against Women* (2012) [hereinafter the "UN Handbook"].

၂။ ထိရောက်သော ဥပဒေပြဌာန်းချက်လိုအပ်မှု - မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကျား-မ အခြေခံ အကြမ်းဖက်မှုများအား နှိမ်နင်းရေး

အမျိုးသမီးများအပေါ် အကြမ်းဖက်မှုများမှာ ကမ္ဘာအနှံ့ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဖြစ်ပွားလျက်ရှိသည်။ ကမ္ဘာပေါ်ရှိ အမျိုးသမီးဦးရေ သုံးပုံတစ်ပုံကျော်မှာ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာအရဖြစ်စေ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာအရဖြစ်စေ အကြမ်းဖက်မှု ခံခဲ့ကြရသည်။ အသတ်ခံရသော အမျိုးသမီး ဦးရေ၏ (၃၈) ရာခိုင်နှုန်းမှာ ၎င်းတို့၏ အရင်းနှီးဆုံး လက်တွဲဖော်များက သတ်ဖြတ်ခြင်းကို ခံခဲ့ကြရခြင်းဖြစ်သည်။^၂ သို့သော် ကျား-မ အခြေခံ အကြမ်းဖက်မှုများမှာ အများအားဖြင့် လူမသိ သူမသိ ဖြစ်ခဲ့ကြရသည်။ ကျူးလွန်ခံရသူများ၏ (၄၀) ရာခိုင်နှုန်းအောက် ဦးရေကသာ အကူအညီတစ်ခုခုတောင်းခံခြင်းမျိုး (၄) ရာခိုင်နှုန်းခန့်သာ ရဲတိုင်ကြားမှုမျိုးနှင့် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု ခံယူခြင်းမျိုး လုပ်ကြသည်။^၃

မြန်မာနိုင်ငံရှိ အခြေအနေမှာလည်း ထူးခြားနားနားပင် ဖြစ်သည်။ သမိုင်းကြောင်းအရ ကျား-မ တန်းတူမှု မရှိခြင်း အခြေအနေကို အလေးထားရမည့် ကိစ္စရပ်အဖြစ် တိုင်းပြည် က အသိအမှတ်ပြုလက်ခံခဲ့ခြင်း မရှိပေ။ ကိုလိုနီခေတ် ကာလများကတည်းကပင် အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသား များမှာ တန်းတူအခွင့်အရေးများ ရရှိခံစား နေရသည်ဟု ခံယူထားလျက်ရှိကြသည်။^၄ ၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင် အစိုးရမှ “မြန်မာသမိုင်းစဉ် တလျှောက် ကျား-မ အခြေခံသည့် ဖိနှိပ်မှု မျိုး ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမျိုး မည်သည့်အခါမှ မရှိခဲ့ကြောင်း”^၅ ပြောဆိုခဲ့သည်။ လက်တွေ့ အခြေအနေက ထိုသို့သော တရားဝင်ရပ်တည်ပြောဆိုမှုနှင့် လုံးဝဆန့်ကျင် ကွဲလွဲနေ လျက်ရှိသည်။ ဗိုဝါဒအမြင်၊ ယဉ်ကျေးမှုအစဉ်အလာများ အပြင် တည်ဆဲဥပဒေများနှင့် တရားရေးစနစ်များ၏ ဟာကွက် အားနည်းချက်များကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံ၌ အမျိုးသမီးများ အပေါ် အကြမ်းဖက်မှုမှာ ကမ္ဘာပေါ်ရှိအမျိုးသမီးများ ရင်ဆိုင် နေရသည့် အတွေ့အကြုံများနှင့် အတူတူပင်ဖြစ်ကြောင်း။

မိမိတို့ တွေ့ရှိရပါသည်။^၆ တအာင်း (ပလောင်)ဒေသကဲ့သို့ ဒေသ များတွင် အမျိုးသမီးဦးရေ၏ ၉၀ ရာခိုင်နှုန်းခန့်မှာ အိမ်တွင်း အကြမ်းဖက်မှု ခံနေရကြောင်း သိရှိရသည်။^၇ ထို့ အပြင် လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခများအတွင်း အမျိုးသမီးများ အပေါ် အကြမ်းဖက်မှု ကျူးလွန်သူများမှာ မြန်မာနိုင်ငံဥပဒေ များအရ ကင်းလွတ်ခွင့်များ ရရှိနေသဖြင့် အခြေအနေကို သိသာစွာပင် ပိုမိုဆိုးဝါးစေလျက် ရှိသည်။^၈

ဤပြဿနာ၏ အတိုင်းအတာကို ဖြေရှင်းရန် အစိုးရအနေ ဖြင့် ကျား-မ အခြေခံသည့် အကြမ်းဖက်မှုများဆိုင်ရာ ထိရောက်ပြီး ပြည့်စုံသည့် ဥပဒေတစ်ရပ် ဦးစားပေး ပြဌာန်း ရပေလိမ့်မည်။ လက်တွေ့အားဖြင့် အမျိုးသမီးများအပေါ် အကြမ်းဖက်မှုကြောင့် ကျူးလွန်ခံရသူများနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်း အတွက် အပိုကုန်ကျ စရိတ်များ မရှိစေရန် အဆိုပါ လုပ်ငန်း စဉ်များ လုပ်ဆောင်ရန် လိုအပ်လျက် ရှိသည်။ ဥပမာ- ကျား-မ အခြေခံ အကြမ်းဖက်မှုများက စီးပွားရေးအရ

2. World Bank, *Brief: Violence Against Women and Girls* (Apr. 4, 2018). <http://www.worldbank.org/en/topic/socialdevelopment/brief/violence-against-women-and-girls>.

3. United Nations Economic and Social Affairs, *The World's Women 2015: Trends and Statistics*, p.159. https://unstats.un.org/unsd/gender/downloads/WorldsWomen2015_chapter6_t.pdf.

4. Gender Equality Network, *Raising the Curtain: Cultural Norms, Social Practices and Gender Equality in Myanmar* (2015), p.8.

5. Committee on the Rights of the Child, *Consideration of reports submitted by States parties under article 44 of the Convention: Third and fourth periodic reports of States parties due in 2008 - Myanmar*, para. 74, U.N. Doc. CRC/C/MMR/3-4 (May 17, 2011).

6. Women's League of Burma, *Shadow Report on Burma for the 64th Session of CEDAW* (2018), at 2 [hereinafter "WLB Shadow Report"]; Gender Equality Network, *Shadow Report on Burma for the 64th Sessions of CEDAW* (2016), p.27 [hereinafter "GEN Shadow Report"].

7. Asia Foundation, *Understanding Violence in Southeast Asia* (2016), p.16. <https://asiafoundation.org/wp-content/uploads/2016/10/UnderstandingViolenceinSEAsia.pdf>.

8. WLB Shadow Report, p.19.

ကြီးမားသော နစ်နာဆုံးရှုံးမှုဖြစ်စေကြောင်း အထူးသဖြင့် ဝင်ငွေဆုံးရှုံးမှုနှင့် ကုန်ထုတ်လုပ်မှု ကျဆင်းမှု အပိုင်းဖြစ် ပြီး၊ ထိရောက်သည့် တန်ပြန်အစီအမံများက ကုန်ကျစရိတ် သက်သာမှုကို အမှတ်တကယ်ဖြစ်စေနိုင်သည်ဟု သုတေသန များက ဖော်ပြနေသည်။^၉ ထိုသို့သော အကြမ်းဖက်မှုများ၏ ကုန်ကျစရိတ်မှာ ကမ္ဘာတဝှမ်းနိုင်ငံများ၏ နိုင်ငံဂီဒီပီ (ပြည်တွင်း အသားတင် ထုတ်ကုန်တန်ဖိုး) ၏ ၁.၄၁% မှ ၆.၅% အထိ ရှိသဖြင့် အချို့နိုင်ငံများ၏ ကျန်းမာရေးနှင့် အဟာရဆိုင်ရာ တစ်နှစ်စာဘတ်ဂျက်နှင့် ညီမျှသည်။ အကာအကွယ်ပေးရေး အမိန့် ထုတ်ပြန်ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းကဲ့သို့သော အစီအမံများ အပါအဝင် ဝင်ရောက်ဖြေရှင်းပေးရေး အစီအစဉ်တစ်ခုလုံး၏ ကုန်ကျစရိတ်များမှာ သက်သာပေသည်။ ဥပမာ - လာအို နိုင်ငံတွင် အကောင်အထည်ဖော်ရေးအတွက် ခန့်မှန်းခြေ ကုန်ကျစရိတ်မှာ နိုင်ငံဂီဒီပီ၏ ၀.၂၅% ရှိသည်။ အရှေ့ တီမောနိုင်ငံတွင် နိုင်ငံဂီဒီပီ၏ ၀.၃၁% ရှိသဖြင့်

ဝန်ဆောင်မှုပေးသော ဝန်ကြီးဌာနများ အားလုံး စုစုပေါင်း ဘတ်ဂျက်၏ ၁.၉% မျှသာရှိသည်။^{၁၀} တိုင်းပြည်ရှိ စုစုပေါင်း လုပ်သားအင်အား၏ (၄၁%) သည် အမျိုးသမီးများဖြစ်နေ သောကြောင့် တိကျရှင်းလင်းစွာ ပြင်ဆင်ရေးဆွဲထားပြီး ထိရောက်မှုရှိသော PoVAW ဥပဒေတစ်ရပ်သည် မြန်မာ နိုင်ငံအတွက် ဈေးကွက်အလားအလာများ ရရှိနိုင်မှု အပါ အဝင် အကျိုးအမြတ်များစွာ ဖြစ်ထွန်းစေနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် အခြေခံအဆင့်တွင် ထိရောက်ပြီး ပြည့်စုံသည့် ဥပဒေတစ်ရပ် ပြဌာန်းရေးမှာ မြန်မာနိုင်ငံ အစိုးရအတွက် လုပ်ဆောင်ရမည့် တာဝန်တစ်ရပ်လည်းဖြစ်ပြီး အမျိုးသမီး များ၏ အခွင့်အရေးများကို တိုးမြှင့် ဖော်ဆောင်ပေးရန် ကတိကဝတ်များအား ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်းဖြင့် အစိုးရ၏ ဂုဏ်သိက္ခာ ရှိလာစေမည် ဖြစ်သည်။ ဤအကြောင်းကို ရှေ့လာမည့် အပိုင်းတွင် အသေးစိတ် ရှင်းလင်းတင်ပြသွား ပါမည်။^{၁၁}

၃။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံတကာဆိုင်ရာနှင့် ပြည်တွင်းဆိုင်ရာ တာဝန်ရှိမှုများ

အမျိုးသမီးများအပေါ် အကြမ်းဖက်မှု တိုက်ဖျက်ရေးအတွက် အစိုးရအနေဖြင့် နိုင်ငံတကာအဆင့်တွင် သာမက ပြည်တွင်း၌ပါ လုပ်ဆောင်ရန်တာဝန်ရှိသည်။ နိုင်ငံတကာအဆင့်၌ မြန်မာနိုင်ငံသည် CEDAW၊ ကလေး အခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ် (CRC) နှင့် စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများ နိုင်ငံတကာစာချုပ် (ICESCR) တို့အား ပါဝင်လက်မှတ်ရေးထိုးထားပြီး၊ အဆိုပါစာချုပ်များအရ လိုက်နာ ဆောင်ရွက်ရမည့် ကတိကဝတ်များ တာဝန်များနှင့်အညီ လုပ်ဆောင်ရန် ဥပဒေအရ တာဝန်ရှိနေသည်။^{၁၂}

CEDAW အရ “အမျိုးသမီးများအပေါ် ခွဲခြားဆက်ဆံမှု ပပျောက်ရေးအတွက် သင့်လျော်သည့် နည်းလမ်းများ အားလုံးဖြင့် နှောင့်နှေးကြန့်ကြာမှုမရှိစေဘဲ မူဝါဒတစ်ရပ် ချမှတ်အကောင်အထည်ဖော်ရန် သဘောတူကြောင်း” မြန်မာနိုင်ငံက ကတိကဝတ်ပြုထားသည်။^{၁၃} ယင်းတို့တွင် အမျိုးသမီးအခွင့်အရေးများအား ကာကွယ်ရန်နှင့် ခွဲခြား ဆက်ဆံမှုများအား တားမြစ်ရန် ဥပဒေပြဌာန်းခြင်း၊ “အမျိုး

သမီးများအား ခွဲခြား ဆက်ဆံမှုကို ဖြစ်စေသည့် တည်ဆဲ ဥပဒေများ၊ စည်းမျဉ်းများ၊ ဓလေ့ထုံးတမ်းများ၊ အလေ့အထ များ” အား ပြင်ဆင်ခြင်း သို့မဟုတ် ဖျက်သိမ်းခြင်းနှင့် အစိုးရ အာဏာပိုင်များနှင့် အဖွဲ့အစည်းများအား “အမျိုးသမီးများ အပေါ်ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း မည်သည့် အပြုအမူ သို့မဟုတ် လုပ်ရပ်မျိုးကိုမဆို” ရှောင်ကျဉ်ရန် သတ်မှတ်ချက် ထားရှိ ခြင်းတို့ ပါဝင်သည်။^{၁၄} “ကျား-မရေးရာ အခြေခံသော လိင်

9. Care International, *Counting the Cost: The Price Society Pays for Violence Against Women* (2018), p.13. https://www.care-international.org/files/files/Counting_the_costofViolence.pdf.
 10. *Id.*, p.22.
 11. World Bank, *Women, Business and the Law 2018*, p.117. <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/29498/9781464812521.pdf>.
 12. Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights, *Myanmar: Status of Ratifications*. https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Treaty.aspx?CountryID=119&Lang=EN.
 13. *Convention on the Elimination of Discrimination Against Women*, art. 2.
 14. *Id.*

အကြမ်းဖက်မှုသည် အမျိုးသမီးများအား အမျိုးသားများနှင့် တန်းတူ အခွင့်အရေးများနှင့် လွတ်လပ်မှုများ ခံစားနိုင်စွမ်းကို ကြီးမားစွာ ဟန့်တားနေသည့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုပုံစံ တစ်ရပ်ဖြစ်သည်။¹⁵ CEDAW ကော်မတီက အခိုင်အမာ အလေးပေး ဖော်ပြထားသည်။¹⁶ ထို့ကြောင့် CEDAW စာချုပ်အဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံသည် အမျိုးသမီးများအပေါ် အကြမ်းဖက်မှု ပပျောက်ရေး လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်လမ်းစဉ်အတွက် သင့်လျော်သည့် နည်းလမ်းများအားလုံးကို လိုက်နာဆောင်ရွက်ရန် တာဝန်ရှိနေသည်။¹⁶

ကလေးအခွင့်အရေးများဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ် (CRC) အရ မြန်မာနိုင်ငံသည် မိန်းကလေးများအပေါ် အကြမ်းဖက်မှုအား တိုက်ဖျက်ရန် ထပ်မံတာဝန်ရှိနေသည်။ အထူးသဖြင့် “မိဘများ၊ အုပ်ထိန်းသူများ သို့မဟုတ် အုပ်ထိန်းခွင့်ရသူမည်သူမဆို၏ စောင့်ရှောက်မှုအောက်တွင် ကလေးတစ်ဦးအား ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ သို့မဟုတ် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှု၊ ထိခိုက်နာကျင်စေမှု သို့မဟုတ် မတရားပြုမှု၊ လျစ်လျူရှုမှု သို့မဟုတ် ပေါ့ဆစွာ ပြုမှု၊ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်မှု သို့မဟုတ် ခေါင်းပုံဖြတ်မှုနှင့် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အနိုင်ကျင့်မှု ပုံစံအမျိုးမျိုးမှ ကာကွယ်ပေးရန် သင့်လျော်သည့် ဥပဒေဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ လူမှုရေးဆိုင်ရာနှင့် ပညာရေးဆိုင်ရာ နည်းလမ်းများအားလုံးကို လုပ်ဆောင်ရမည့်” တာဝန်ရှိမှု အပါအဝင် ဖြစ်သည်။¹⁷

စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာအခွင့်အရေးများ နိုင်ငံတကာစာချုပ် (ICESCR) ၏ အပိုဒ်(၂) အပိုဒ်ခွဲ (၂) အရ မြန်မာနိုင်ငံသည် လိင်အရအပါအဝင် မည်သည့်နည်းဖြင့်မဆို ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမပြုဘဲ စာချုပ်ပါ အခွင့်အရေးများအားလုံးကို အာမခံပေးရန် တာဝန်ရှိနေသည်။¹⁸ ICESCR အရ အာမခံရမည့် အခွင့်အရေးများတွင် “ဘေးကင်းလုံခြုံပြီး ကျန်းမာရေးနှင့် ညီညွတ်သည့် လုပ်ငန်းခွင် အခြေအနေ” ဖြစ်စေသည့် မျှတသယာ ကောင်းမွန်သည့် အလုပ်အကိုင် အခွင့်အရေး နှင့် “ရုပ်ပိုင်းစိတ်ပိုင်းကျန်းမာရေး အမြင့်မားဆုံးရရှိနိုင်မည့် စံနှုန်း” အား ရရှိခံစားနိုင်ခွင့် အခွင့်အရေးများလည်း ပါဝင်သည်။ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ထိပါးနှောင့်ယှက်မှုမှ

သည် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာစော်ကားမှုများအထိ ကျား-မ အခြေခံ အကြမ်းဖက်မှုပုံသဏ္ဍာန်အမျိုးမျိုးဖြင့် အထက်ဖော်ပြပါ အခွင့်အရေးများမှာ မကြာခဏ ဆိုသကဲ့သို့ ချိုးဖောက်ခံနေကြရသည်။

ထိုလူ့အခွင့်အရေးစာချုပ်များ၏ လိုအပ်ချက်အရ PoVAW ဥပဒေက “အမျိုးသမီးများအပေါ် အကြမ်းဖက်ခြင်းသည် ခွဲခြားဆက်ဆံမှု ပုံစံတစ်ရပ်ဖြစ်ကြောင်း၊ သမိုင်းကြောင်းအရ အမျိုးသားနှင့် အမျိုးသမီးများအကြား အာဏာဆက်ဆံရေး တန်းတူညီမျှမှု မရှိခြင်းအား ဖော်ပြချက်တစ်ရပ်ဖြစ်ကြောင်း နှင့် အမျိုးသမီးများ၏ လူ့အခွင့်အရေးအား ချိုးဖောက်မှု တစ်ရပ်ဖြစ်ကြောင်း တိကျရှင်းလင်းစွာ အသိအမှတ်ပြု လက်ခံရန်” နှင့် အမျိုးသမီးများနှင့် မိန်းကလေးများအား ပစ်မှတ်ဖြစ်စေသည့် လူမှုရေးနယ်ပယ်အမျိုးမျိုးတွင် ထိရောက်သော အကောင်အထည်ဖော်မှုကို ဖြစ်စေရန် အတွက် အရင်းအမြစ်များနှင့် အချိန်ဇယားသတ်မှတ်ချက် အာမခံချက်ဖြင့် ဥပဒေရှိ အားနည်းချက်များ ဟာကွက်များအား ပြည့်စုံစွာ ဖော်ထုတ်ရန် ဖြစ်သည်။

ထိုစာချုပ်များအား သဘောတူလက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သည့် အပြင် မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် အမျိုးသမီးများအပေါ် အကြမ်းဖက်မှုအား တိုက်ဖျက်ရန် အလေးထားလုပ်ဆောင်မည် ဖြစ်ကြောင်း နိုင်ငံတကာအစည်းအဝေးများ၌ အကြိမ်ကြိမ် ထပ်လောင်းအတည်ပြု ပြောဆိုခဲ့ပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် CEDAW ကော်မတီသို့ တင်သွင်းသည့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ၂၀၁၅ ခုနှစ် အစီရင်ခံစာ၌ အစိုးရက ၎င်း၏ တာဝန်ရှိမှုအပေါ် လေးနက်မှုရှိကြောင်း ကြိမ်ဖန်များစွာ ဖော်ပြခဲ့ပါသည်။ တိတိကျကျဖော်ပြခဲ့သော အချက်အလက်အချို့မှာ အစိုးရဝန်ထမ်းများအား CEDAW ဆိုင်ရာ အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲများ နှင့် အခြား အသိအမြင်မြှင့်တင်ရေး အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲများ သို့ တက်ရောက်စေကြောင်း၊ တရားသူကြီးများအပါအဝင် သက်ဆိုင်သူများအတွက် တနိုင်ငံလုံးအတိုင်းအတာ အနေဖြင့် အသိအမြင် မြှင့်တင်ရေးနှင့် စွမ်းရည်မြှင့်သင်တန်းများ ပြုလုပ်ရန် မည်သို့ စီစဉ်ဆောင်ရွက်ထားကြောင်း အစိုးရ၏ အစီရင်ခံစာများပင် ဖြစ်သည်။¹⁹

15. General Recommendations Adopted by the Committee on the Elimination of Discrimination Against Women, General recommendation No. 19 (1992), para. 1.
16. Convention on the Elimination of Discrimination Against Women, art. 2(a).
17. Convention on the Rights of the Child, art. 19(1).
18. International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, art. 2(2).
19. Id., art. 7.

နောက်ထပ်ဥပမာတစ်ခုမှာ အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများ အသင်း (ASEAN) ၏ အမျိုးသမီးများအပေါ် အကြမ်းဖက်မှု ပပျောက်ရေးဆိုင်ရာ ၂၀၁၄ ခုနှစ်ကြေညာစာတမ်းဖြစ်သည်။ အာဆီယံဒေသတွင်း အမျိုးသမီးများအပေါ် အကြမ်းဖက်မှု ပပျောက်ရေးအတွက် ယင်းကြေညာချက်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ က ပါဝင်လက်မှတ် ရေးထိုးခဲ့သည်။ ထိုကြေညာချက်တွင် အထူးအလေးပေးရမည့် အကြောင်းအရာ နယ်ပယ်လေးရပ် ကို တိတိကျကျ ဖော်ပြခဲ့သည်။ ယင်းတို့မှာ “ရှင်သန်ကျန်ရစ် သူများ၏ လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးရန် ဝန်ဆောင် မှုများ ပံ့ပိုးခြင်း၊ ကျူးလွန်သူများအား သင့်လျော်သည့် တုန့်ပြန်ဆောင်ရွက်မှုများ သတ်မှတ်ခြင်းနှင့် အရေးယူခြင်း၊ အမျိုးသမီးများအပေါ်အကြမ်းဖက်မှုသဘောသဘာဝနှင့် အကြောင်းရင်းများအား နားလည်ခြင်းနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ အမြင် သဘောထားနှင့် အပြုအမူများအား ပြောင်းလဲစေ ခြင်း”^{၂၀} တို့ ဖြစ်သည်။

အဆိုပါနယ်ပယ်ကိစ္စရပ်များနှင့်ပတ်သက်၍ ဆောင်ရွက် ရာတွင် “အမျိုးသမီးများနှင့် မိန်းကလေးများ အနေဖြင့် အကြမ်းဖက်မှုအား ကိုယ်တိုင်ကာကွယ်သွားနိုင်ရေးအတွက် လူ့အခွင့်အရေးများနှင့် အခြေခံ လွတ်လပ်ခွင့်များ အားလုံး ကို ပြည့်ပြည့်ဝဝ ခံစားရရှိနိုင်ရေးကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်မြှင့် တင်သွားရန်” နှင့် “ဥပဒေများချမှတ်အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းနှင့် စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုခြင်း၊ သတင်းအချက်အလက်များ ဖြန့်ဝေခြင်း၊ ရပ်ရွာအခြေပြုဒေသခံများ၏ တက်ကြွပါဝင်မှုနှင့် ဥပဒေအရာရှိများ၊ တရားရေးအရာရှိများ၊ ဥပဒေ စည်းကြပ် ရေးအရာရှိများ၊ လူမှုဝန်ထမ်းများနှင့် ကျန်းမာရေးလုပ်သား များအတွက် သင်တန်းများအပါအဝင် အမျိုးသမီးများအပေါ် အကြမ်းဖက်မှုအား တားဆီးကာကွယ်ရေး ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် တည်ဆဲဥပဒေဆိုင်ရာ၊ ပညာပေးရေးဆိုင်ရာ လူမှုရေး ဆိုင်ရာ စီမံထားရှိမှုများနှင့် အထောက်အကူပြု ဝန်ဆောင်မှု များ တိုးတက် ကောင်းမွန်လာစေရန် အားထုတ်မှုများကို တိုးမြှင့်လုပ်ဆောင်ရန်” ပါဝင်လက်မှတ်ရေးထိုးထားသည့် နိုင်ငံတိုင်း အနေဖြင့် “လိုအပ်သည့် လုပ်ငန်းအစီအမံများ အား ဆောင်ရွက်သွားကြရမည်” ဖြစ်သည်။^{၂၁}

ထို့အပြင် ဘီဂျင်းလမ်းညွှန်မှုဘောင်၌ အမျိုးသမီးများ အပေါ် အကြမ်းဖက်မှုအပါအဝင် အလေးထား ဂရုပြုရမည့်

နယ်ပယ် အကြောင်းအရာ (၁၂) ခုတွင် ဗျူဟာမြောက် လုပ်ငန်းစဉ်များ ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရန် အစိုးရများအား တောင်းဆိုထားသည်။^{၂၂} “ရန်လိုမှုနှင့် လူမျိုးရေးသန့်စင် ဖယ်ရှားမှုများအား ကာကွယ်တားဆီးသည့် မူဝါဒများနှင့် လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခများ ဖြေရှင်းခြင်းသည် အမျိုးသမီးများ၊ မိန်းကလေးများနှင့် ကလေးငယ်များ၏ လူ့အခွင့်အရေးများ အား ကာကွယ်ရေးနှင့် ၎င်းတို့အပေါ် နည်းမျိုးစုံဖြင့် အကြမ်း ဖက်မှုများနှင့် ၎င်းတို့အား စစ်ပွဲအတွင်း လက်နက်သဖွယ် အသုံးချခြင်းများ ပပျောက်စေရေးတို့အတွက် အထူးအရေး ကြီးသည်” ဟု လက်ခံအသိအမှတ်ပြုလျက် ပဋိပက္ခဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှုများ အဆုံးသတ်ရန် လိုအပ်မှုကို ဘီဂျင်း လမ်းညွှန်မှုဘောင်၌ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ဖော်ပြထားပါ သည်။^{၂၃} မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရက ဘီဂျင်းလမ်းညွှန်မှုဘောင် ကို သဘောတူထားပြီး၊ အမျိုးသမီးဘဝများ မြင့်မား တိုးတက်ရေး အတွက် ၎င်း၏ အမျိုးသမီးများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက် ရေးဆိုင်ရာ အမျိုးသားအဆင့်မဟာဗျူဟာ စီမံကိန်း (၂၀၁၃ -၂၀၂၂) (NSPAW) အတွက် အဓိကကျသည့် အခြေခံ အချက် တစ်ရပ်အနေဖြင့် လက်ခံထားပါသည်။

နောက်ဆုံးဥပမာတစ်ခုမှာ ကုသမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အခြေအနေ မှတ်တမ်းများအား နှစ်စဉ်ပုံမှန် ပြန်လည်သုံးသပ်ရာတွင် ကုသမဂ္ဂလူ့အခွင့် အရေးကောင်စီက ကိုးကားထုတ်ပြန်သည့် အပြည်ပြည် ဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေးအခြေအနေ ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း အစီရင်ခံစာ Universal Periodic Review Report ဖြစ်သည်။ ၂၀၁၅ ခုနှစ် နိုင်ငံအလိုက် သုံးသပ်ချက်အစီရင် ခံစာတွင် အစိုးရက အခြားနိုင်ငံများ၏ အကြံပြုချက်များ အား လက်ခံခဲ့သည်ဟု ဖော်ပြထားသည်။ အဆိုပါ အကြံပြု ချက်များတွင် အိမ်ထောင်ဘက်၏ မုဒိန်းကျင့်ခြင်းနှင့် အိမ်တွင်းအကြမ်းဖက်မှုများအား ရာဇဝတ်မှုအဖြစ်သတ်မှတ် ရန်၊ အတင်းအဓမ္မ သို့မဟုတ် အသက်မပြည့်မီ လက်ထပ် ထိမ်းမြားခြင်းကို ပိတ်ပင်တားမြစ်ရန်၊ အမျိုးသမီးများအပေါ် နည်းမျိုးစုံဖြင့် အကြမ်းဖက်မှုများအတွက် ကျူးလွန်သူများ ကင်းလွတ်ခွင့်ရရှိနေမှုများအား ဖော်ထုတ် အရေးယူရန်နှင့် NSPAW ကို ဆက်လက်အကောင်အထည်ဖော်ရန်တို့ ပါဝင်သည်။^{၂၄}

20. *Id.*, art. 12.
 21. *UN Handbook*, 3.11.
 22. *Myanmar State Report to the Committee on the Elimination of Discrimination Against Women*, paras. 25–29, 44–45. *U.N. Doc. CEDAW/C/MMR/4-5 (Mar. 2, 2015)* [hereinafter “2015 Myanmar State Report to CEDAW”].
 23. *ASEAN Declaration on the Elimination of Violence Against Women*, art. 2.
 24. *Id.*, art. 6.

မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရအနေဖြင့် အမျိုးသမီးများအပေါ် အကြမ်းဖက်မှုအား အဆုံးသတ်စေရေး လုပ်ဆောင်ရန် ၎င်းတို့ အထပ်ထပ်အခါခါ ပြောဆိုကတိပြုထားသည့် တာဝန်ကို အလုပ်ဖြင့် သက်သေပြရန် လိုအပ်မည်ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်ရာ အထက်ဖော်ပြပါ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာစာချုပ် များနှင့် အခြားပါဝင်လက်မှတ် ရေးထိုးထားသည့် စာချုပ်များမှတစ်ဆင့် အစိုးရအနေဖြင့် သဘောတူလက်ခံထားသော ကတိပြုချက်များအား လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်ရေး အတွက် PoVAW ဥပဒေ အား ပြဌာန်းရန် လိုအပ်မည် ဖြစ်သည်။

ထို့အပြင် ပြည်တွင်းအနေအထားတွင်လည်း အစိုးရအနေဖြင့် လုပ်ဆောင်ရန် တာဝန်များရှိနေသည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ က လိင်အခြေခံသော ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများအား ရှင်းလင်းပြတ်သားစွာ တားမြစ်ထားသည်။^{၂၅} ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၌ မည်သည့်တို့က ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများ ဖြစ်ကြောင်း အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုမှု မပါဝင်သော်လည်း၊ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများတွင် အမျိုးသမီးများအပေါ်အကြမ်းဖက်မှု ပါဝင်ကြောင်း CEDAW တွင် ရှင်းလင်းပြည့်စုံစွာ ဖော်ပြထားပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံရှိ အမျိုးသမီးများအားလုံးအနေဖြင့် “ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံအစိုးရ၏ အထောက်အကူဖြင့် ၎င်းတို့၏ အခွင့်အရေးများအား ပြည့်ဝစွာ ရရှိခံစားနိုင်ရန်” လုပ်ပိုင်ခွင့် စွမ်းရည်နှင့် အခွင့်အလမ်းများ မြှင့်တင်ပေးရန် ရည်မှန်းချက်ဖြင့်ဟူ၍ အစိုးရက ၁၀ နှစ်သက်တမ်းရှိ အမျိုးသမီးများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဆိုင်ရာ အမျိုးသားအဆင့် မဟာဗျူဟာစီမံကိန်း NSPAW ကို ရေးဆွဲချမှတ်ထားသည်။^{၂၆} ထို့ကြောင့် ရည်မှန်းချက်အဖြစ် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း အမျိုးသမီးများ၏ အခွင့်အရေးများအား မြှင့်တင်ရေးအတွက် လုပ်ဆောင်နိုင်မည့် စနစ်များ၊ ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံများ၊ လက်တွေ့ကျင့်သုံးမှုများအား အစိုးရက ဖန်တီးပေးရန် လိုအပ်သည်။^{၂၇} အမျိုးသမီးများအားအကြမ်းဖက်မှုများနှင့်ပတ်သက်၍ တုန့်ပြန်ဆောင်ရွက်မှု အစီအမံများ တိုးတက်ကောင်းမွန်စေရန်နှင့် တားဆီးကာကွယ်ရန် အဆင့်အသီးသီးရှိ သက်ဆိုင်ရာ ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများအတွက် အသိအမြင်

မြှင့်တင်ရေးလှုပ်ရှားမှုများနှင့် အထူးသင်တန်းများ ဆောင်ရွက်ရန် ထိုမဟာဗျူဟာစီမံချက်၌ လုပ်ငန်းစဉ် ချမှတ်ထားရှိသည်။ မြို့ပြနှင့် ကျေးလက်ဒေသများအားလုံးတွင် ဝန်ဆောင်မှုများအား လူတိုင်းက လက်လှမ်းမီနိုင်ရေးကိုလည်း NSPAW ၌ ဖော်ပြထားသည်။ ထို့အပြင် ကျူးလွန်ခံရသူများအတွက် လိုအပ်သည့် ဝန်ဆောင်မှုများ ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ရေးအတွက် “တနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာအဆင့်၊ ဒေသဆိုင်ရာအဆင့်၊ အောက်ခြေအဆင့်အသီးသီး၌ ဝန်ဆောင်မှုစုံဌာနများ” ထူထောင်ထားရှိရေးကိုလည်း ဖော်ပြထားသည်။^{၂၈}

သို့သော် NSPAW ၌ ကတိပြုထားသော်ငြားလည်း အဆိုပါ စီမံချက်အား အကောင်အထည်ဖော်ရေးအတွက် လိုအပ်ချက်များအား အစိုးရက ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်း မရှိပေ။ NSPAW အကောင်အထည်ဖော်ရေးကို ညှိနှိုင်း ဆက်စပ်ဆောင်ရွက်ရမည့် နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ အမျိုးသမီးရေးရာ ကော်မတီ၌ ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်မှုစနစ်၊ ဘတ်ဂျက်နှင့် လူသားအရင်းအမြစ်များ၊ သက်ဆိုင်ရာ ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများအကြား ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန် ရှင်းလင်းတိကျသည့် စနစ်နှင့် ထိရောက်သည့် စောင့်ကြည့်ရေးနှင့် လေ့လာဆန်းစစ်ရေးများ ကင်းမဲ့နေသည်ဟု CEDAW ကော်မတီက ရှင်းလင်းပြတ်သားစွာ မှတ်ချက်ပြုထားပေသည်။^{၂၉}

အမျိုးသမီးများအပေါ် အကြမ်းဖက်မှုအား ထိရောက်စွာ တိုက်ဖျက်ရန်၊ အမျိုးသမီးအခွင့်အရေးများအား မြှင့်တင်ရေးလက်ရှိ ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုများအပေါ် အလေးထား ဝေဖန်မှုများအား ဖြေရှင်းရန်နှင့် ပြည်တွင်း ပြည်ပ၌ ပေးအပ်ထားသော ကတိကဝတ်များအား ကောင်းမွန်စွာ ဖြည့်ဆည်းနိုင်ရန် PoVAW ဥပဒေက မြန်မာနိုင်ငံ အစိုးရအတွက် အရေး ပါသည့် အခွင့်အလမ်းကောင်းတစ်ရပ်ကို ရရှိစေသည်။ ထို့ကြောင့် ပြဌာန်းမည့် ဥပဒေမှာ ထိရောက်မှုနှင့် ပြည့်စုံမှုရှိရန် အဆုံးစွန်အလေးထားဂရုပြုရန် လိုအပ်ပေသည်။ ရှေ့ဆက်လာမည့် အပိုင်းများ၌ မိမိတို့၏ အကြံပြုချက်များအား အဆိုပါအချက်ပေါ် အလေးထား၍ တင်ပြသွားပါမည်။

25. Beijing Platform for Action, art. 44.

26. *Id.*, art. 12.

27. United Nations Human Rights Council, Universal Periodic Review: Database of Recommendations. https://www.upr-info.org/database/index.php?limit=0&f_SUR=119&f_SMR=All&order=&orderDir=ASC&orderP=true&f_Issue=All&searchReco=&resultMax=300&response=&action_type=&session=&SuRRgrp=&SuROrg=&SMRRgrp=&SMROrg=&pledges=RecoOnly.

28. Constitution of Myanmar, art. 348.

29. National Strategic Plan for the Advancement of Women (2013-2022), para. 15.

၄။ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းဆိုင်ရာ ဆန်းစစ်ချက်များ

PoVAW ဥပဒေရေးဆွဲရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် သိသာထင်ရှားသည့် အားနည်းချက်ဟာကွက်များ အများအပြား ပါရှိနေပါသည်။ ပထမအချက်မှာ လုပ်ငန်းစဉ်အား အကြောင်းမဲ့ အချိန်ကြာမြင့်လျက် နှောင့်နှေးကြန့်ကြာခဲ့ရသည်။ အမျိုးသမီးများအပေါ်အကြမ်းဖက်မှု တိုက်ဖျက်ရေးနှင့်ပတ်သက်၍ အလုံးစုံပြည့်စုံသော ဥပဒေတစ်ရပ် ရေးဆွဲပြဌာန်းရန် အစိုးရက ၂၀၁၁ ခုနှစ်ကတည်းက ကတိပြုခဲ့ပြီး၊^{၃၀} ဥပဒေရေးဆွဲသည့် လုပ်ငန်းစဉ်ကို ၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင် စတင်ခဲ့သည်။^{၃၁} သို့သော် အချိန်ကာလ ဝါးနှစ်ကြာမြင့်လာသည့်တိုင် အဆိုပါ ဥပဒေရေးဆွဲသည့် အခြေအနေနှင့်ပတ်သက်၍ မည်သည့် တရားဝင်ထုတ်ပြန်ပြောဆိုမှုမျိုးမှ မတွေ့ရသေးပေ။ ဤအချက်မှာ လက်သင့်ခံနိုင်ဖွယ် မရှိပေ။ အထူးသဖြင့် ဤကာလအတွင်း ပို၍အချိန်တိုတိုအတွင်း၌ လွှတ်တော်က အမျိုးသမီး အခွင့်အရေးများအား အတိအလင်းနိမ့်ချထားသည်ဟု ပြင်းပြင်းထန်ထန် ဝေဖန်ခံနေရသည့် ဥပဒေများကို ပြဌာန်းနိုင်ခဲ့ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။^{၃၂} “ဥပဒေ လေးရပ်” ဟုခေါ်သည့် လူဦးရေထိန်းချုပ်ခြင်းဆိုင်ရာဥပဒေ၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်အမျိုးသမီးများအထူးထိမ်းမြားလက်ထပ်ခြင်းဆိုင်ရာဥပဒေ၊ ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှုဘာသာ ကူးပြောင်းခြင်း ဆိုင်ရာဥပဒေ၊ တစ်လင်တစ်မယားစနစ် ကျင့်သုံးရေးဆိုင်ရာ ဥပဒေတို့ကို လွှတ်တော်က လပေါင်း (၂၇) လအတွင်း ဆုံးဖြတ်ပြဌာန်းခဲ့သည်။^{၃၃} အမျိုးသမီးများမှာမူ ဥပဒေကြမ်း နှင့်ပတ်သက်၍ မည်သည့်အခြေအနေ ရောက်နေကြောင်း သိရှိနိုင်ခြင်း မရှိဘဲ၊ PoVAW ဥပဒေအရ ခံစားရမည့် အကာအကွယ်များကို နှစ်အတန်ကြာ စောင့်ဆိုင်းနေရဆဲ ဖြစ်သည်။ CEDAW ကော်မတီက PoVAW ဥပဒေရေးဆွဲ ပြဌာန်းရေး အချိန်ကာလ သတ်မှတ်ချက်နှင့်ပတ်သက်၍ သတင်းအချက်အလက် မရှိခြင်းအပေါ် သတိပြုဖွယ် အချက်အနေဖြင့် တိတိကျကျ ဝေဖန်ထောက်ပြထားသည်ကို တွေ့ရသည်။^{၃၄}

ဒုတိယအချက်အနေဖြင့် ဥပဒေရေးဆွဲရေးလုပ်ငန်းစဉ်မှာ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု သိသိသာသာ ကင်းမဲ့လျက် ရှိသည်။ ဥပဒေ ရေးဆွဲရေးလုပ်ငန်းစဉ် အစကနဦး၌ အရပ်ဖက်လူမှုလူ့အဖွဲ့အစည်းအချို့နှင့် ညှိနှိုင်း တိုင်ပင်မှုများ၊ ကုလသမဂ္ဂမှ နည်းပညာဆိုင်ရာ အထောက်အကူပြုမှုများရှိခဲ့သော်လည်း၊ နောက်ပိုင်းတွင် အရပ်ဖက် လူမှုလူ့အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ထပ်မံညှိနှိုင်းတိုင်ပင်မှုများ မရှိတော့ဘဲ ဥပဒေမူကြမ်းအား ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲခြင်းများ ပြုလုပ်ခဲ့ကြောင်းနှင့် သိသာစွာ အားနည်းသွားခဲ့ကြောင်း သိရှိရသည်။ ယခုအချိန်အထိ မူကြမ်း မူကွဲများမှာ သီးသန့်လျှို့ဝှက်ချက်အဖြစ် ရှိနေဆဲ ဖြစ်သည်။ သို့သော် ဥပဒေမူကြမ်းအသစ်သည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ထမ်းဆောင်ရမည့် တာဝန်များအား ပြည့်မီခြင်း မရှိတော့ကြောင်းနှင့် အိမ်တွင်းအကြမ်းဖက်မှုနှင့် အိမ်ထောင်ဘက်၏ မုဒိန်းကျင့်ခြင်း ခံရသည့် အမျိုးသမီးများအား ကာကွယ်ပေးမှုများနှင့်ပတ်သက်၍ ချန်လှပ်ထားကြောင်း လူ့အခွင့်အရေး စောင့်ကြည့်လေ့လာရေးအဖွဲ့က အစီရင်ခံ ထုတ်ပြန်ထားသည်။^{၃၅} လူမှုဝန်ထမ်းဝန်ကြီးဌာနအနေဖြင့် အခြားဝန်ကြီးဌာနများနှင့် အစိုးရဌာနများ၏ ကန့်ကွက်ချက်များကြောင့် ယင်းကဲ့သို့ ပြန်လည်ပြင်ဆင်ချက်များနှင့် ပယ်ဖျက်ခြင်း အများအပြားကို တာဝန်ခံဆောင်ရွက်ခဲ့ရပုံပေါ်သည်။ ဤလုပ်ငန်းစဉ်ကာလတလျှောက်တွင် မြန်မာနိုင်ငံရှေ့နေချုပ်ရုံးနှင့် တရားလွှတ်တော်ချုပ်တို့ကလည်း ဥပဒေ ကြမ်းပါ အရေးကြီးသော ပြဌာန်းချက်များအား ဆန့်ကျင်ကန့်ကွက်ခဲ့သည်။^{၃၆} ကံအကြောင်းမလှသည်မှာ ဤလုပ်ငန်းစဉ်အား အများပြည်သူ လေ့လာဆန်းစစ်နိုင်ခြင်း မရှိအောင် အစိုးရက လုပ်ဆောင်နေသောကြောင့် ရှင်းလင်းမှု အနည်းငယ်သာရှိသည်။

30. *Id.*
 31. *Id.*, para. 10.
 32. Committee on the Elimination of Discrimination Against Women, 2016 Concluding Observations, paras. 20–21, U.N. Doc. CEDAW/C/MMR/CO/4-5 (Jul. 25, 2016) [hereinafter “CEDAW 2016 Concluding Observations”].
 33. The Burma-Myanmar UPR Forum, 2nd Cycle Universal Periodic Review Myanmar UPR 2015, p.26. https://www.upr-info.org/sites/default/files/general-document/pdf/upr_advocacy_factsheets_-_myanmar2015.pdf.
 34. WLB Shadow Report, p.19–20.
 35. CEDAW 2016 Concluding Observations, para. 46.
 36. Richard Bennett, Myanmar: Scrap ‘race and religion laws’ that could fuel discrimination and violence, Amnesty International (Mar. 3, 2015). <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2015/03/myanmar-race-and-religion-laws/>.

၅။ အဓိကအကြောင်းအရာပိုင်းဆိုင်ရာ အကြံပြုချက်များ

ပွင့်လင်းမှုမရှိသည့် အပိတ်သဘော ရေးဆွဲရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကြောင့် နောက်ဆုံးဥပဒေမူကြမ်းပါ သက်ဆိုင်ရာ ပြဌာန်းချက်များအပေါ် လေ့လာဆန်းစစ်နိုင်ရေးအတွက် မဖြစ်နိုင်သော်လည်း ဥပဒေ၏ ထိရောက်မှုနှင့် အလုံးစုံ ပြည့်စုံရေးအတွက် PoVAW ဥပဒေ၌ ထည့်သွင်းရမည့် အရေးကြီးသော အချက်အလက်များစွာ ရှိနေပါသည်။ ယခုအပိုင်း၌ အဆိုပါ အဓိကကျသည့် အကြောင်းအရာပိုင်းဆိုင်ရာ အကြံပြုချက်များအား ခြုံငုံသုံးသပ် တင်ပြသွားမည် ဖြစ်ပါသည်။

(က) လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာအကြမ်းဖက်မှုအား သဘောတူညီမှုအခြေခံဖြင့် ဖွင့်ဆိုခြင်း

လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ဖော်ကားမှုအား နိုင်ငံတကာ လက်ခံသည့် ဖွင့်ဆိုချက်မှာ သဘောတူညီမှုအပေါ် အခြေခံသည့် စံနှုန်းဖြစ်သည်။ ယင်းမှာ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ လုပ်ဆောင်မှုတစ်ရပ်သည် ထိမ်းမြားလက်ထပ်ထားခြင်းရှိသည် ဖြစ်စေ မရှိသည်ဖြစ်စေ သဘောတူညီမှုမရှိဘဲ ဖြစ်ပွားပါက လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာဖော်ကားမှုအဖြစ် သတ်မှတ်သည်။^{၃၇} လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာအကြမ်းဖက်မှုအား အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုရာတွင် ထည့်သွင်းမှု ဆိုသည်ကိုသာ အရေးတယူလုပ်ခြင်း မဖြစ်သင့်ပေ။ ယင်းအစား လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာအကြမ်းဖက်မှု ဆိုသည်ကို “သဘောတူညီမှု မရှိဘဲ ပြုမူသည့် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ မည်သည့် လုပ်ရပ်မျိုးမဆို” ဟူ၍ ဖွင့်ဆိုရပေမည်။ ဤနေရာ၌ သဘောတူညီမှုမရှိခြင်းဆိုသည်က ရာဇဝတ်ပြစ်မှု၏ အဓိကအခြေခံအဖြစ် မှတ်ယူရမည်။ ဥပဒေ၌ သဘောတူညီမှု ဆိုသည်ကို “အတိအလင်း မိမိဆန္ဒအလျောက် သဘောတူညီမှု” ဟူ၍ ဖွင့်ဆိုထားရမည် ဖြစ်ပြီး၊ ကျူးလွန်ခံရသူက သဘောတူညီမှုရှိခြင်းဆိုသည့်အစား စွပ်စွဲခံရသူက ကျူးလွန်ခံရသူ၏ သဘောတူညီမှု ရှိကြောင်း သေချာစေရန် ကြောင်းကျိုးသင့်သည့် အဆင့်များအား လုပ်ဆောင်ခဲ့ခြင်း ရှိမရှိ ဆိုသည့်အပေါ် အလေးထားရမည် ဖြစ်သည်။^{၃၈} အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်တွင် (၁) လုပ်ရပ်အား အတင်းအကြပ်ပြုခြင်း သို့မဟုတ် အကြမ်းဖက်ခြင်းဖြင့်

ကျူးလွန်ကြောင်း (၂) အင်တိုင်းသွင်းခြင်း သက်သေခံအထောက်အထားရှိကြောင်း သို့မဟုတ် (၃) ကျူးလွန်ခံရသူက ရုပ်ပိုင်းအရ ခုခံကာကွယ်ခြင်းပြုသည့် သက်သေခံ အထောက်အထားရှိကြောင်း^{၃၉} စသည့် လိုအပ်ချက်များကို ဖယ်ရှားရမည်။ ထိုအချက်များအားလုံးသည် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှု ဖြစ်ပွားသည့် အခြေအနေနှင့်ပတ်သက်၍ ခေတ်နောက်ကျနေသည့် အတွေးအခေါ် စဉ်းစားချက်များအပေါ် အခြေခံနေခြင်း ကြောင့်ဖြစ်သည်။

ထို့အပြင် “ကျူးလွန်သူနှင့် တိုင်ကြားသူနှစ်ဦးအကြား မည်သည့်ဆက်ဆံရေးမျိုး ရှိနေစေကာမူ”^{၄၀} ဆိုသည့် စကားရပ်ကို ပြဌာန်းချက်များ၌ ထည့်သွင်းခြင်းဖြင့် အတူနေဆက်ဆံရေးရှိနေလင့်ကစား လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှု (အိမ်ထောင်ဘက်၏ မုဒိန်းကျင့်ခြင်း) ကိုလည်း ရာဇဝတ်မှုအဖြစ် သတ်မှတ်ရမည်။

(ခ) ပဋိပက္ခအတွင်း လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှုနှင့် တပ်မတော်က ကင်းလွတ်ခွင့်ရှိနေသည့် အချက်

ဥပဒေ၌ ပဋိပက္ခဒေသများတွင် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှုကိစ္စရပ်များ၊ တပ်မတော်အား ကင်းလွတ်ခွင့်ပြုထားသည့် ကိစ္စရပ်များနှင့်ပတ်သက်၍ ထည့်သွင်းဖော်ပြရမည်။ လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့ဝင်များ၏ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှု ခံရသူများအတွက် တရားစီရင်ရေး အားကိုးရာ၌ အခက်အခဲအတားအဆီးများ

37. CEDAW 2016 Concluding Observations, para. 26(d).
 38. Human Rights Watch, A Gentleman's Agreement' Women's Participation in Burma's Peace Negotiations and Political Transition, p.16 (Aug. 25, 2016).
 39. Interview with stakeholder.
 40. UN Handbook, 3.1.1.

အဆင့်ဆင့် ရှိနေသည်။ တရားဝင်အားဖြင့် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေက တပ်မတော်၏ တရားစီရင်ရေး အတွက် တပ်မတော်အား စီရင်ခွင့် အပြည့်အဝ အပ်နှင်းထားသည်။⁴¹ တရားဝင်မဟုတ်သော်လည်း တပ်မတော်နှင့် အခြား လုံခြုံရေး တပ်ဖွဲ့များမှာ နိုင်ငံရေးစနစ်အပေါ် သိသာထင်ရှားသည့် သြဇာ အာဏာသက်ရောက်မှု ရှိနေသည်။⁴² မကြာခင် ဆိုသလိုပင် ကျူးလွန်ခံရသူများအနေဖြင့် အမှုဖွင့် တိုင်ကြားမှုများ ပြုလုပ်နိုင်ခြင်း မရှိစေရန် ခြိမ်းခြောက် မှုများ တနည်းနည်းဖြင့် ဖိအားပေးမှုများဖြင့် ပိတ်ပင် ဟန့်တားနိုင်ကြသည်။⁴³ အဖွဲ့အစည်းအများအပြား၏ အစီရင်ခံစာများအရ ပဋိပက္ခဒေသများရှိ အမျိုးသမီး များ အထူးသဖြင့် လူမျိုးစုလူနည်းစု အမျိုးသမီးများမှာ တပ်မတော်၏ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာအကြမ်းဖက်ခံရသူ ဖြစ်နိုင်သည့် အခြေအနေကို အမြင့်မားဆုံး ရင်ဆိုင် နေရပြီး၊ ဥပဒေကြောင်းအရသော်လည်းကောင်း၊ လူမှုရေးအရသော်လည်းကောင်း လုံလောက်သည့် အထောက်အကူပြုမှု ကင်းမဲ့လျက် ရှိနေသည်။⁴⁴

တပ်မတော်က ကင်းလွတ်ခွင့်ရနေသည့် ကိစ္စအတွက် ဖြေရှင်းရန် နှစ်ပိုင်းရှိသည်။ ပထမအပိုင်းမှာ လိင်ပိုင်း ဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှုအား ဥပဒေအရ တားမြစ်ချက် သည် လူတိုင်းအတွက် အကျိုးဝင်ကြောင်း ဥပဒေ၌ တိကျရှင်းလင်းစွာ ဖော်ပြရမည်။ ဒုတိယပိုင်းမှာ ဤ ဥပဒေချိုးဖောက်မှု စွပ်စွဲချက်အတွက် လက်ရှိတာဝန် ထမ်းဆောင်ဆဲဖြစ်သူများနှင့် မဟုတ်တော့သူများ အပါအဝင် တပ်မတော်သားများအား တပ်မတော်က တရားစွဲဆို စီရင်ခြင်းမှ ကင်းလွတ်လျက် အရပ်ဖက် တရားရုံးများတွင် စစ်ဆေးစီရင်ခွင့်ရှိရန် ဤဥပဒေ၌ တိကျ ရှင်းလင်းစွာ ဖော်ပြရမည်။⁴⁵

(ဂ) အိမ်တွင်းအကြမ်းဖက်မှုအား ကျယ်ပြန့်သော အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုမှု

အိမ်တွင်းအကြမ်းဖက်မှု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်ကို ဖြစ်နိုင်သမျှ အကျယ်ပြန့်ဆုံး ဖြစ်စေရန်နှင့်⁴⁶ ထိုကဲ့သို့ သော အကြမ်းဖက်မှုမျိုး ဖြစ်စေနိုင်သည့် ဆွေမျိုး တော်စပ်မှု အမျိုးအစားများကို⁴⁷ ဖော်ပြရန် နိုင်ငံတကာ ကျင့်ထုံးများက အကြံပြုကြသည်။ အမျိုးသမီးများ အိမ်တွင်း၌ ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့နေရသည့် အကြမ်းဖက် ခံရမှု ပုံစံအမျိုးမျိုးအား ပြည်စုံစွာ ဖွင့်ဆိုနိုင်စေရန် အိမ်တွင်းအကြမ်းဖက်မှုအား မည်သည့်ဖွင့်ဆိုချက် မဆို ကျယ်ပြန့်သည့် အဓိပ္ပါယ်မျိုးဖြစ်ရမည်။⁴⁸ "ရုပ်ပိုင်း အရ၊ လိင်ပိုင်းအရ၊ စိတ်ပိုင်းအရနှင့် စီးပွားရေးအရ အကြမ်းဖက်မှုများ အပါအဝင် အိမ်တွင်းအကြမ်းဖက် မှုအား အလုံးစုံပြည့်စုံသည့် အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုမှု တစ်ရပ် အား"⁴⁹ ဥပဒေတွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြရန် ကုလသမဂ္ဂ ၏ အမျိုးသမီးများအပေါ်အကြမ်းဖက်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေ များအတွက် အမျိုးသမီးများ လက်စွဲ၌ အကြံပြုထား သည်။ ဥပဒေက အကာအကွယ်ပေးရမည့် သူများနှင့် ပတ်သက်၍လည်း လက်ထပ်ထိမ်းမြားထားသည့် အတူနေလင်မယား၊ စုံတွဲများသာမက လက်ထပ်ထား ခြင်းမရှိသောသူများ၊ လိင်တူများ၊ အတူနေထိုင်ခြင်း မရှိသည့် ဆက်ဆံရေးရှိသော စုံတွဲများအပြင် အိမ်ထောင်စုတစ်ခု အတွင်းရှိနေသူများပါ အကျိုးဝင် စေရန် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဖော်ပြထားရမည်။⁵⁰ ထို့အတူ ဤဥပဒေအား ထိရောက်မှုရှိစေရန်အတွက် ကျူးလွန်ခံရသူများ ရရှိနိုင်မည့် ကုစားမှုများနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများ စာရင်းအား ဖော်ပြထားခြင်းဖြင့် ကျူးလွန်ခံရ သူများနှင့် ၎င်းတို့၏ ရှေ့နေများအား အထောက်အကူပြုပေးရမည်။⁵¹ အလွယ်တကူ အသုံးပြုနိုင်ရန် ဤအပိုင်းတွင် ရှင်သန်ကျန်ရစ်သူများ

41. *Id.*, 3.4.3.1.
 42. *Id.*
 43. *UN Handbook*, 3.4.3.1.
 44. *Constitution of Myanmar*, art. 343(b).
 45. *GEN Shadow Report*, p.1.
 46. Aileen Thomson, "Civilian Justice Trumps Military Impunity in Myanmar," *Open Security* (Dec. 11, 2014). <https://www.opendemocracy.net/opensecurity/aileen-thomson/civilian-justice-trumps-military-impunity-in-myanmar>.
 47. *E.g.*, *GEN Shadow Report*, p.18; *Myanmar UPR 2015*.
 48. *UN Women, The Conflict Did Not Bring Us Flowers: The Need for Comprehensive Reparations for Survivors of Conflict-Related Sexual Violence in Kosovo* (2016), p.19. <http://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2016/8/the-conflict-did-not-bring-us-flowers>.
 49. *UN Handbook*, 2.3.
 50. *Id.*, 3.4.2.2

အတွက် ဘေးကင်းလုံခြုံသည့် နေထိုင်စရာနှင့် အချိန် နှင့်တပြေးညီ လုံလောက်သည့် ငွေကြေးထောက်ပံ့မှု များရရှိစေမည့် တိကျရှင်းလင်းသည့် အာမခံချက်များ ကို တာဝန်ရှိသည့် ဌာနများအား တိကျစွာ ဖော်ပြ လျှက် ထည့်သွင်းထားရမည်။⁵¹

(ဃ) အကာအကွယ်ပေးရေး အမိန့်နှင့်ပတ်သက်၍ ရှင်းလင်းတိကျပြီး ထိရောက်မည့် ပြဌာန်းချက်များ

အကာအကွယ်ပေးရေးအမိန့်စာများသည် အမျိုးသမီး များအပေါ် အကြမ်းဖက်မှုအား ဖြေရှင်းရာတွင် ဥပဒေ အရ အထိရောက်ဆုံးသော ကုစားမှုတစ်ရပ်ဖြစ် သည်။⁵² အကာအကွယ်ပေးရေး အမိန့်စာများသည် အမှုအခင်း အများစုတွင် အမျိုးသမီးများအပေါ် အကြမ်းဖက်မှုအား ရပ်တန့်စေသည် သို့မဟုတ် သိသာစွာ လျော့နည်းသွားစေသည်ဟု သုတေသန များက ပြောဆိုနေသည်။⁵³ မည်သို့ပင်ဆိုစေ အကာ အကွယ်ပေးရေးအမိန့်စာ လျှောက်ထားခြင်း၊ ထုတ်ပေး ခြင်း နှင့် စည်းကြပ်ခြင်း လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများမှာ လက်လှမ်းမီနိုင်ပြီး တိကျရှင်းလင်းစွာ သတ်မှတ်ထား ရှိရေးကို အစိုးရက စီမံဆောင်ရွက်ရမည်။ ဥပဒေ၌ လုပ်ငန်းစဉ် တစ်ဆက်တည်းဖြစ်ရေးနှင့် ကြားနာ စစ်ဆေးခြင်း မလိုအပ်ဘဲ လုပ်ငန်းကျွမ်းကျင်မှုအရ ယာယီအမိန့်စာ ထုတ်ပြန်ခွင့်အား ရဲအရာရှိများအပါ အဝင် သက်ဆိုင်ရာ အရာရှိများသို့ အပ်နှင်းရေးကို ပြဌာန်းထားသင့်သည်။ ယာယီအမိန့်စာထုတ်ပြန်ပေး ရန် လျှောက်ထားမှုများအား စတင်လျှောက်ထား ချိန်မှစ၍ ၂၄ နာရီ အတွင်း ဆောင်ရွက်ပေးရေး အတွက်လည်း ဥပဒေ၌ ပြဌာန်းထားသင့်သည်။

အကာအကွယ်ပေးရေးအမိန့်စာ ပေးသင့် မသင့် ဆုံးဖြတ်ရန် လျှောက်ထားသူ သို့မဟုတ် တရားရုံး သက်သေများထံမှ လုံလောက်သည့် သက်သေ အထောက်အထား မရရှိပါက ရဲက တိုင်ကြားသူအား စစ်ဆေးရန် ပြဌာန်းချက်တစ်ရပ် ဥပဒေကြမ်း၌

ပါရှိသည်။⁵⁴ ထိုကဲ့သို့သော စစ်ဆေးမှုများမှာ အချိန် ကြာမြင့်လေ့ရှိပြီး၊ အကာအကွယ်ပေးရေး အမိန့်စာ ထုတ်ပြန်ခြင်းအား သိသာစွာ နှောင့်နှေးကြန့်ကြာ စေခြင်း၊ ကျူးလွန်ခံရသူများ၏ အသက်အန္တရာယ်နှင့် ကျန်းမာရေးအား ထိခိုက်စေနိုင်ခြင်းတို့ ဖြစ်နိုင်ပါ သည်။ သို့ဖြစ်၍ ကိုယ်တိုင် ထွက်ဆိုချက် သို့မဟုတ် ကျမ်းကျိန်ချက် သို့မဟုတ် တိုင်ကြားသူ၏ ကျမ်းကျိန် ထွက်ဆိုချက် လုပ်ပါက အကာအကွယ်ပေးရေး အမိန့်စာ ထုတ်ပြန်ရန် ဆေးထောက်ခံချက် သို့မဟုတ် ရဲထောက်ခံချက် သို့မဟုတ် အခြား ထောက်ခံချက်တစ်ရပ်ရှိရန် မလိုအပ်ကြောင်း ဥပဒေ၌ ဖော်ပြထားသင့်သည်။⁵⁵

(င) လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ထိပါးနှောက်ယှက်မှုအား ကျယ်ပြန့်သော အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုမှု

ဥပဒေ၌ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ထိပါးနှောက်ယှက်မှုအဖြစ် “အလိုမတူဘဲ လိင်စိတ်ဖြင့် လုပ်ဆောင်သည့် မည်သည့် အပြုအမူ”⁵⁶ ကိုမဆို ဟူ၍ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆို ထားသင့်ပါသည်။ အလုပ်ရှင်အနေဖြင့် အလုပ်သမား တစ်ဦးဦး၏ ထိပါးနှောင့်ယှက်မှု အပြုအမူအား ကာကွယ်တားဆီးရန်နှင့် ချက်ချင်းပြုပြင်ရန် သင့်တင့် လျောက်ပတ်စွာ လုပ်ဆောင်ခဲ့ကြောင်းနှင့် အလုပ် သမားက အဆိုပါ တားမြစ်ချက်များကို လိုက်နာရန် အကြောင်းမဲ့ ပျက်ကွက်ခဲ့ကြောင်း အလုပ်ရှင်က အခိုင်အမာ ပြဆိုနိုင်ခြင်း မရှိလျှင် အလုပ်သမား တစ်ယောက်က ကျူးလွန်သည့် ထိပါးနှောင့်ယှက်မှု အတွက် အလုပ်ရှင်မှာလည်း အလိုအလျောက် တာဝန်ရှိကြောင်း ဥပဒေအရ သတ်မှတ်ရမည်။⁵⁷

ပြန်လည်လက်တွဲပြန်မည့် ခြိမ်းခြောက်ခံရမှုမှ ကျူးလွန် ခံရသူများအား ကာကွယ်ပေးရေးအတွက်လည်း ဥပဒေက သေချာစွာ စီမံပေးရမည်။ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ထိပါးနှောက်ယှက်မှုအတွက် အမှုဖွင့်တိုင်ကြားသည့် အခါ ကျူးလွန်ခံရသူက အလုပ်ထုတ် ခံရခြင်း သို့

51. *Id.*, 3.4.2.1.
52. *Id.*, 3.4.2.2.
53. *Id.*, 3.6.
54. *Id.*, 3.10.3
55. *Id.*, 3.10.1.
56. Logan et al., “The Economic Costs of Partner Violence and the Cost-Benefit of Civil Protective Orders,” *Journal of Interpersonal Violence* 27(6) (2012), p.1138.
57. *Id.*

မဟုတ် အရှက်ရခြင်းကဲ့သို့သော လက်တုံ့ပြန်ခံရခြင်း ဖြင့်သာ အများအားဖြင့် အဆုံးသတ်ရလေ့ရှိသည်။ ဤကဲ့သို့သော စိုးရိမ်ချက်များကို ဖြေရှင်းရန် လိင်ပိုင်း ဆိုင်ရာ ထိပါးနှောင့်ယှက်မှုအတွက် အမှုဖွင့် တိုင်ကြားမှု အား ကာကွယ်ပေးရမည့်အလုပ်အဖြစ်လည်းကောင်း၊ တိုင်ကြားသူ သို့မဟုတ် သက်သေထွက်ဆိုသူကို လက်တုံ့ပြန်မှုအား တားမြစ်ခြင်းကို လည်းကောင်း ဥပဒေ၌ ရှင်းလင်းစွာ ပြဌာန်းထားရမည်။⁵⁸

မည်သို့ပင်ဆိုစေ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ထိပါးနှောင့်ယှက်မှု အား အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုမှုကို လုပ်ငန်းခွင်အတွင်း ဖြစ်ပွား မှုများအတွက်သာ ကန့်သတ်ထားခြင်းမျိုး မဖြစ်သင့် ပေ။ ကျား-မရေးရာ တန်းတူညီမျှရေးကွန်ရက် GEN အဖွဲ့က ၂၀၁၅ခုနှစ်တွင် ပြုလုပ်ခဲ့သော လေ့လာမှု အရ စစ်တမ်းကောက်ယူခဲ့သော အမျိုးသမီးဦးရေ၏ ထက်ဝက်နီးပါးခန့်မှာ အများပြည်သူဆိုင်ရာ နေရာ များ၌ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ မတော်တရော်ပြုကျင့်မှု တစ်မျိုး သို့မဟုတ် တစ်မျိုးထက်မကသည့် ပုံစံမျိုးဖြင့် ကြုံတွေ့ခဲ့ရဖူးသည်ဟု သိရှိရပါသည်။⁵⁹ အများအား ဖြင့် အမျိုးသမီးများသည် ဘတ်စ်ကားပေါ်၌ ပွတ်သပ် ခံရခြင်း၊ ဘုရားပွဲများနှင့် အများပြည်သူပွဲလမ်းသဘင် များ ကဲ့သို့သော လူစည်ကားကြပ်ညှပ်နေသည့် နေရာများ၌ လက်သရမ်း ခံရခြင်းတို့ကို ကြုံတွေ့ရ လေ့ရှိသည်။ လမ်းပေါ်၌ ထိပါးနှောင့်ယှက်ခံရခြင်းမှာ "ပုံမှန်အခြေအနေ" ကဲ့သို့ပင် ဖြစ်နေသည်ဟု အများ က ပြောကြသည်။⁶⁰ ထို့ကြောင့် ကျူးလွန်ခံရသူများ အား ပြီးပြည့်စုံသည့် အကာအကွယ်ပေးနိုင်ရန် လုပ်ငန်းခွင်၌ သာမက လမ်းများ၊ ဘုရားကျောင်းကန် များ၊ စာသင်ကျောင်းများ၊ ပန်းခြံများနှင့် အများပြည်သူ သယ်ယူ ပို့ဆောင်ရေး ယာဉ်ရထားများ အပါအဝင် အများပြည်သူဆိုင်ရာ နေရာများ၌ ထိပါးနှောင့်ယှက်မှု များအား ရာဇဝတ်ပြစ်မှု မြောက်သည့် ပြဌာန်းချက် များအဖြစ် ဥပဒေ၌ တိတိကျကျ ထည့်သွင်း ဖော်ပြရန် အရေးကြီး ပါသည်။

(စ) အမျိုးသမီးများအား ထိခိုက်အန္တရာယ်ဖြစ်စေသည့် ရိုးရာအစဉ်အလာကျင့်သုံးမှုများမှ ကာကွယ် ပေးခြင်း

အမျိုးသမီးများအား ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းနှင့် တန်းတူ ညီမျှမှုမရှိခြင်းများအား ဖြစ်စေသည့် ထိခိုက် အန္တရာယ် ပြုနေသော ရိုးရာအစဉ်အလာကျင့်သုံးမှုများမှ ကာကွယ်ပေးနိုင်မည့် ပြဌာန်းချက်များ ဥပဒေ၌ ထည့်သွင်းထားရမည်။ ဖော်ထုတ်ဖြေရှင်းရန် လိုအပ် သည့် ထိခိုက်အန္တရာယ်ပြုနေသော ဓလေ့များတွင် မဆိုးမများအမွေဆက်ခံခြင်းနှင့် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ဖော်ကားခံရသူအား ဖော်ကားသူနှင့် လက်ထပ်ရန် အတင်းအကြပ်ပြုခြင်း ကဲ့သို့သော ခေတ်နောက်ပြန် ဆွဲနေသည့် ထုံးတမ်းစဉ်လာများ⁶¹နှင့် လူမှုရေး အာဏာ ခွဲဝေမှုနှင့်ပတ်သက်၍ လူမှုအသိုင်းအဝန်း အတွင်း အရိုးစွဲနေသည့် ခွဲခြားမှုပုံသဏ္ဍာန်များ (ဥပမာ - အိမ်တွင်းအကြမ်းဖက်ခံရမှုကြောင့် ခင်ပွန်း ထံမှ ထွက်ပြေးလာသည့် အမျိုးသမီးအား ဩဇာ အာဏာရှိသူ အမျိုးသားတစ်ဦးဦး၏ ဖြန့်ဖြူးမှုအား လက်ခံစေခြင်း) အပါအဝင်ဖြစ်သည်။⁶² ဤဥပဒေ သည် အမျိုးသမီးများအပေါ် တဖက်သတ်မုန်းတီးခြင်း နှင့် ဖိုဝါဒကြီးစိုးသည့် အစဉ်အလာများကို အမှန် တကယ် ပြောင်းလဲလိုပါက ဓလေ့ထုံးတမ်းနှင့် ဘာသာရေးဥပဒေများက တရားဝင်တရားစီရင်ရေး စနစ်နှင့် ပဋိပက္ခ ဖြစ်သည့်အခါ ထိုသို့ဖြစ်မှုအား "ရှင်သန်ကျန်ရစ်သူ၏ လူ့အခွင့်အရေးနှင့် လူမှု လိင်တန်းတူရေးစံနှုန်းများအား အလေးထား" ၍ ဖြေရှင်းရမည်ဟု ဥပဒေ၌ ရှင်းလင်းစွာ ဖော်ပြထားသင့် သည်။⁶³ ထို့အပြင် ဓလေ့ထုံးတမ်းနှင့် ဘာသာရေး ဥပဒေအရ အဆိုးအဖြတ်ပြုသည့် အမှုအခင်းများ ပြဿနာများတွင် အမှုပြိုင်ဖက်များအား အဆိုပါအမှု များကို ပို၍ တရားဝင်သည့် တရားစီရင်ရေးစနစ်တွင် ဖြေရှင်းရန် ပိတ်ပင်တားဆီးမှုမပြုရ ဟူ၍ ဥပဒေ၌ ရှင်းလင်းစွာ ဖော်ပြထားရမည်။⁶⁴

58. UN Handbook, 3.10.7.
 59. Id., 3.4.3.2.
 60. E.g., The U.S. Equal Employment Opportunity Commission, Enforcement Guidance on Vicarious Employer Liability for Unlawful Harassment by Supervisors (June 18, 1999). <https://www.eeoc.gov/policy/docs/harassment.html>.
 61. Id.
 62. Gender Equality Network, Behind the Silence: Violence Against Women and their Resilience Myanmar, 42 (Feb. 2015). http://www.academia.edu/31889322/Behind_the_Silence_Violence_Against_Women_and_their_Resilience_Myanmar_February_2015_Gender_Equality_Network [hereinafter "GEN, Behind the Silence"].
 63. Id.
 64. CEDAW 2016 Concluding Observations, para. 26.

(ဆ) ကျူးလွန်ခံရသူများအား လုံလောက်သည့် ကာကွယ်ပေးမှု၊ ပံ့ပိုးပေးမှုနှင့် အထောက်အကူ ပြုမှု ပြဌာန်းချက်များ

ကျား-မ ရေးရာ အခြေခံသော လိင်အကြမ်းဖက်မှု ဆိုင်ရာ တိုင်ကြားမှုများ လက်ခံစိစစ်ရေးနှင့် လူမှု အထောက်အကူပေးရေးဌာနများ ထူထောင်ဖွင့်လှစ်ရန် အစိုးရ၏ သဘောထားကြံ့ရွယ်ချက် ရှိသော်ငြား⁶⁵ ကျူးလွန်ခံရသူများ အဖို့ဆေးဝါးကုသမှုခံယူရေး⁶⁶ စိတ်ကျန်းမာရေး ကုသမှုများခံယူရေး⁶⁷ ရဲတပ်ဖွဲ့၏ ကာကွယ်ပေးမှု ရရှိရေး⁶⁸နှင့် တရားဥပဒေအထောက်အကူပြုမှု ရရှိရေး⁶⁹တို့အတွက် ခက်ခဲနေဆဲ ဖြစ်သည်။ ကျူးလွန်ခံရသူများအား အချိန်နှင့် တပြေးညီ ပြည့်စုံလုံလောက်သည့် ဝန်ဆောင်မှုများ သေချာစွာ ပံ့ပိုးပေးနိုင်ရေးအတွက် ဥပဒေကြမ်း၌ ဌာနစုံပါဝင်သည့် တုန့်ပြန်ဆောင်ရွက်ပေးရေးစနစ် တစ်ရပ်ကို ထူထောင်ထားရှိရမည်။ ယင်းသို့ ဆောင်ရွက်ရာတွင် (၁) နိုင်ငံတဝှမ်း (၂၄ နာရီ) အရေးပေါ် ခေါ်ဆိုနိုင်သည့် ဖုန်းလိုင်းနံပါတ်၊ ဆေးကုသမှုပါဝင် သည့် ယာယီ ခိုလှုံရေး စခန်းတစ်ခု၊ ဘေးကင်းလုံခြုံ စွာ နေထိုင်နိုင်သည့် အရေးပေါ်နှင့် ရက်ရှည်နေထိုင် ရေးစခန်း၊ လူဦးရေ တစ်သောင်းလျှင် အရည်ချင်း ပြည့်သည့် နှစ်သိမ့်ဆွေးနွေးမှုနှင့် ဥပဒေရေးရာ အထောက်အကူပြုမှုဌာနတစ်ခု၊ အမျိုးသမီးဦးရေ နှစ်သောင်းလျှင် မုဒိန်းမှုဆိုင်ရာဌာန တစ်ခုနှင့် မျိုး ဆက်ပွား ကျန်းမာရေးနှင့် အိပ်ချ်အိုင်ဗီကာကွယ်ရေး အပါအဝင် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုဌာနတို့ ပါဝင် သည့် အထောက်အကူပြု ဝန်ဆောင်မှုများအား အနိမ့်ဆုံး စံနှုန်းအဖြစ်ထား၍ ထူထောင်ပံ့ပိုးပေးရန်၊ (၂) ကျေးလက်နှင့် မြို့ပြနေ ပြည်သူများ၊ လူမျိုးစုနှင့် ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှု နောက်ခံ မတူညီသူများအားလုံး၊ နိုင်ငံရပ်ခြားမှပြောင်းရွှေ့နေထိုင်လာသူများ၊ ကျူးလွန်

ခံရသူများ၏ သားသမီးများအား အထောက်အကူပြု ဝန်ဆောင်မှုများ ရရှိရေးတွင် တန်းတူမှု ရှိရေးအား အာမခံချက်ရှိစေရန်၊ (၃) သက်ဆိုင်ရာဌာနများ၏ လုပ်ငန်းတာဝန်များ သတ်သတ်မှတ်မှတ် ရှင်းလင်းမှု ရှိစေရန်၊ (၄) အထက်ဖော်ပြပါ အထောက်အကူပြု ဌာနများ ထူထောင်ရေးနှင့် လုပ်ငန်း လည်ပတ်ရေးတို့ အတွက် အစိုးရရန်ပုံငွေများ ခွဲဝေသတ်မှတ်ထားရှိရန် နှင့် (၅) ဌာနစုံပါဝင်သည့် တုန့်ပြန် ဆောင်ရွက်ပေး ရေးစနစ် အကောင်အထည်ဖော်ရေးအတွက် အချိန် ဇယားသတ်မှတ်ချက် ရေးဆွဲထားရှိရန်တို့ ပါဝင်သည်။

(ဇ) ရာဇဝတ်မှုခင်း စီရင်ဆုံးဖြတ်ရာတွင် ကျူးလွန်ခံရ သူများ၏ အခွင့်အရေးများအား ကာကွယ်ပေးခြင်း

ကျား-မရေးရာ အခြေခံသော လိင်အကြမ်းဖက်မှု ကျူးလွန်ခံရသူများအတွက် အလုံးစုံပြီးပြည့်စုံသည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းဆိုင်ရာ အကာအကွယ်ပေးမှုများ ဥပဒေ၌ ထည့်သွင်းရေးဆွဲထားရမည်။ ပထမအချက် အနေဖြင့် အမျိုးသမီးများအပေါ် အကြမ်းဖက်မှု ဆိုင်ရာ အမှုအခင်းများ၌ အမှုစစ်ဆေး ကြားနာမှု မတိုင်မီသော်လည်းကောင်း စစ်ဆေးကြားနာဆဲတွင် သော်လည်းကောင်း စေ့စပ်ညှိနှိုင်းမှု မပြုရန် ဥပဒေ၌ ရှင်းလင်းစွာ တားမြစ်ထားသင့်သည်။ စေ့စပ်ညှိနှိုင်းမှု ပြုခြင်းသည် ကျူးလွန်သူ၏ တာဝန်ကို လျော့ပါးစေ ပြီး၊ နှစ်ဖက်စလုံးက တန်းတူ အမှားကျူးလွန်သည့် သဘော မှတ်ယူနိုင်သည်။ ဘက်နှစ်ဖက်အကြား အပေးအယူလုပ်နိုင်သည့် အာဏာ မမျှတသည့် အခါ စေ့စပ်ညှိနှိုင်းမှုကို အလွဲသုံးစားပြုနိုင်ပေသည်။ ဒုတိယအချက်မှာ အမှုစစ်ဆေးကြားနာခြင်းကို အချိန် နှင့် တပြေးညီ သွက်လက်မြန်ဆန်စေရန်အတွက် ဥပဒေ၌ သေချာစေရမည်။ အမှုစစ်ဆေးကြားနာခြင်း နှောင့်နှေးကြန့်ကြာမှုက ကျူးလွန်ခံရသူအား ထိခိုက်

65. GEN, Behind the Silence, p.4.
 66. UN Handbook, 3.1.5.
 67. Id.
 68. Summary record of the 1407th meeting of the Committee on the Elimination of Discrimination Against Women, para. 30, U.N. Doc. CEDAW/C/SR.1407 (2015); 2015 Myanmar State Report to CEDAW, paras. 19, 39; Replies of Myanmar to the Committee on the Elimination of Discrimination Against Women, para. 10, U.N. Doc. CEDAW/C/MMR/Q/4-5/Add.1 (May 3, 2016).
 69. GEN, Behind the Silence, p.4; CEDAW Action in Myanmar, Myanmar CSO Shadow Report on Thematic Issues: Violence against Women to 64th Session of UN CEDAW Committee (2016), p.12. http://www.burmapartnership.org/wp-content/uploads/2016/07/INT_CEDAW_NGO_MMR_24232_E.pdf.
 70. GEN, Behind the Silence, p.4.

နစ်နာကြေး အချိန်မီ ရရှိရန် အဟန့်အတား ဖြစ်စေခြင်း၊ ပြန်လည်လက်တုံ့ပြန်မှုခံရမည့် အလားအလာ မြင့်မား လာခြင်းနှင့် အနာဂတ်တွင် တိုင်ကြားလာမည့် အခြေ အနေအား အတားအဆီးဖြစ်စေခြင်း စသည်တို့ကို ဖြစ်စေနိုင်သည်။ ဤဥပဒေအရ စီရင်ဆုံးဖြတ်မည့် အမှုများအား အထူးခုံရုံးများနှင့် အထူးစစ်ဆေး ကြားနာမှုများအဖြစ် သတ်မှတ်ခြင်းသည် သွက်လက် မြန်ဆန်သည့် တရားမျှတမှုကို ရရှိစေပြီး၊ အဆိုပါ အမှုအခင်းများတွင် ကျူးလွန်ခံရသူများ၏ သီးသန့် လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်း နိုင်ပေးလိမ့်မည်။ တတိယအချက်မှာ ကျူးလွန်ခံရသူအနေဖြင့် တိုင် ကြားခံရသူနှင့် အဆက်အသွယ်ပြုရမှု နည်းအောင် ဥပဒေက ဦးတည်ချက်ရှိရမည်။ တိုင်ကြားခံရသူက မျက်မှောက်၌ ရှိနေခြင်းသည် ကျူးလွန်ခံရသူနှင့် သက်သေများအပေါ် စိုးရိမ်ဖွယ်ပြောင်းပြန် အကျိုး သက်ရောက်မှု ဖြစ်စေနိုင်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ (၁) ကျူးလွန်ခံရသူ သို့မဟုတ် သက်သေ အား လိုအပ်မည့် အကြိမ်အရေအတွက်သာ ထွက်ဆိုရန် ဆင့်ခေါ်သင့်သည်။ (၂) ကျူးလွန်သူအား တိုင်ကြားခံရသူနှင့် ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်စေရန် မပြုသင့် ပေ။ (၃) ကျူးလွန်ခံရသူနှင့် သက်သေအတွက် ရဲ အစောင့်အရှောက်၊ သီးခြားစောင့်ဆိုင်းရန်နေရာနှင့် သီးသန့် ဝင်ပေါက်ထွက်ပေါက်များအား တရားရုံးက ဖန်တီးပေးရမည်ဖြစ်ပြီး၊ အမှုတွင် ထွက်ဆိုမည့်သူ များ၏ ဆိုက်ရောက်ချိန်များ၊ ထွက်ခွာချိန်များ တစ်ထပ်တည်းမဖြစ်စေရန် စီမံထားရမည် စသည့်ဖြင့် ဥပဒေတွင် တိတိကျကျ ဖော်ပြထားသင့်သည်။

(ဈ) အမျိုးသမီးများအပေါ် နည်းမျိုးစုံဖြင့် အကြမ်းဖက်မှုများအား တားမြစ်ပိတ်ပင်ခြင်း

အမျိုးသမီးများအပေါ် နည်းမျိုးစုံဖြင့် အကြမ်းဖက်မှု များအား တားမြစ်ပိတ်ပင်မှုများကို ဤဥပဒေတွင် ထည့်သွင်းရေးဆွဲထားသင့်သည်။⁷¹ ယင်းတို့တွင် အမျိုးသမီးဖြစ်ခြင်းကြောင့်သတ်ဖြတ်ခြင်း femicide (လိင်အပေါ်အခြေခံသည့် ရာဇဝတ်မှုတစ်ရပ်ဖြစ်သည့် အမျိုးသမီးများအား သတ်ဖြတ်ခြင်း)နှင့် အမျိုးသမီး

များ အား လူကုန်ကူးမှုတို့ ပါဝင်ရမည်။ ဥပဒေက လူမှုလိင်ကွဲပြားမှုအခြေခံ အကြမ်းဖက်မှုများ ဖြစ်ပွား နိုင်သည့် နောက်ခံအခြေအနေအမျိုးမျိုးကို အသိ အမှတ်ပြုရန် အရေးကြီးသည်။ အမျိုးသမီးများအား အကြမ်းဖက်မှု ဆိုရာ၌ မိသားစုအတွင်းသာမက၊ ရပ်ရွာ အသိုင်းအဝိုင်းများတွင်သော်လည်းကောင်း၊ ပဋိပက္ခအခြေအနေများ အတွင်းသော်လည်းကောင်း၊ ရဲအချုပ်ခံနေရစဉ် အကြမ်းဖက်ခံရခြင်းနှင့် လုံခြုံရေး တပ်ဖွဲ့ များ၏ ကျူးလွန်မှုအပါအဝင် နိုင်ငံတော်က လျစ်လျူရှုထားသည့် အကြမ်းဖက်မှုများကိုပါ ထည့် သွင်းစဉ်းစားရန် ကုလသမဂ္ဂက အကြံပြုထားသည်။⁷² ကျား-မရေးရာ အခြေခံသော လိင်အကြမ်းဖက်မှုကို ဖော်ထုတ်ဖြေရှင်းရေးအတွက် ပြီးပြည့်စုံသည့် ဥပဒေ အခြေခံမူ ဘောင်တစ်ရပ်၌ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် မျိုးဆက်ပွားဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများနှင့် လူတစ်ဦး ချင်းစီအတွက် ဝန်ဆောင်ပေးမှုများအား အာမခံချက် များ ပါဝင်သင့်သည်။⁷³

(ည) အားနည်းသူများ၏ အထူးလိုအပ်ချက်များအား အသိအမှတ်ပြုခြင်း

ဘေးဖယ်ခံလူအုပ်စုများအရေးနှင့် လူ့အုပ်စုများ အကြား ခွဲခြားမှုများအတွက် စိုးရိမ်ပူပန်ချက်များ ရှိနေခြင်းကို အသိအမှတ်ပြု လက်ခံလျက်⁷⁴ လိင်စိတ် အခြေပြုမှုနှင့် လိင်အမှတ်လက္ခဏာခံယူမှု၊ လိင် အလုပ်သမားများ၊ အပျော်မယားများ၊ လူမျိုးစုနှင့် ဘာသာရေး လူနည်းစုများနှင့် မသန်စွမ်းအမျိုးသမီး များ စသည်တို့နှင့်ပတ်သက်၍ လူမှုလိင်အရ အထူး လိုအပ်ချက်များအား ဥပဒေကြမ်း၌ ထည့်သွင်း စဉ်းစားရမည်။⁷⁵ ဤ အဆိုပြုချက်စာတမ်းသည် ကျား-မရေးရာ အခြေခံသော လိင်အကြမ်းဖက်မှုများ အား ဖြေရှင်းရန် ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုတစ်ခု ဖြစ်သည့် အတွက် ကျူးလွန်ခံရသူနှင့်ပတ်သက်၍ ကျား-မ ရေးရာဆိုင်ရာ အလေးထားဂရုပြုသည့် အသုံးအနှုန်း စာသားများ ပါဝင်ရေးမှာ သင့်လျော်နိုင်ပေသည်။⁷⁶ သို့သော် ဤဥပဒေကြမ်းမှာ ကျား-မ ရေးရာ လိင် သတ်မှတ်ချက် ရှိနေသည့်အတွက် အချို့သော

71. *Id.*
 72. CEDAW 2016 Concluding Observations, para. 18.
 73. UN Handbook, 3.4.1.
 74. *Id.*, 3.4.1.
 75. *Id.*, 3.6.1.

အန္တရာယ် ကျရောက်နိုင်သည့် အခြေအနေ ရှိနေသူများအား ဤဥပဒေက ကာကွယ်ပေးခြင်း မရှိနိုင်မည့်အပေါ် စိုးရိမ်ပူပန်မှု ရှိနေသည်။ လိင်အရလူနည်းစု ဖြစ်သူများအပါအဝင် သို့သော် ၎င်းတို့အတွက် သာမက အခြားဘေးဖယ်ခံ လူအုပ်စုများအား ကာကွယ်ရန် ကျား-မ ရေးရာအရ ကြားနေသည့် အသုံးအနှုန်းများနှင့် အကျိုးဝင်သည့် ဝေါဟာရ စာသားများ ပိုမိုအသုံးပြုသည့် ဥပဒေဖြစ်လာစေရန် ဥပဒေကြမ်းအား ပြင်ဆင်ရေးအတွက် လွှတ်တော် အနေဖြင့် စဉ်းစားနိုင်ပေသည်။

(၄) ဥပဒေအကောင်အထည်ဖော်ရေး ရှင်းလင်းသော လုပ်ငန်းစဉ်နှင့် သက်ဆိုင်ရာ ပါဝင်ပတ်သက်သူများအား လေ့ကျင့်သင်တန်းပေးခြင်း

ဥပဒေအား အကောင်အထည်ဖော်ရေးအတွက် တိကျရှင်းလင်းသည့် အချိန်ကာလ သတ်မှတ်ချက်များ ထည့်သွင်းထားသင့်ပြီး ပြီးပြည့်စုံသည့် မူဝါဒရေးရာ အခြေခံမူဘောင်တစ်ရပ်နှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရေး ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းသည့် ချဉ်းကပ်မှုနည်းလမ်း တစ်ရပ်တို့ဖြင့် အထောက်အကူပြုရမည်။⁷⁶ စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုခြင်းနှင့် လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်း သီးသန့်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် လုပ်ငန်းကော်မတီ သို့မဟုတ် လွတ်လပ်သည့်အဖွဲ့တစ်ရပ် ဖွဲ့စည်းလျက် ဥပဒေအကောင်အထည်ဖော်ရေး တာဝန်ရှိသည့် ဝန်ကြီးဌာနများနှင့် အေဂျင်စီများအတွက် တာဝန်ခံမှု အခြေခံမူဘောင်တစ်ရပ်အား အစိုးရက ထူထောင်ထားရှိရေး ပြဌာန်းချက်ကို ဥပဒေ၌ ထည့်သွင်းရန်မှာလည်း အရေးကြီးပါသည်။ ဤသို့ စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုခြင်း လုပ်ငန်းအား အစိုးရဌာနများ၊ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ၊ နိုင်ငံတကာအစိုးရ အဖွဲ့အစည်း

များနှင့် ကျူးလွန်ခံရသူများအစုအဖွဲ့များ ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ခြင်းဖြင့် ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ ရန်ပုံငွေအလွဲအသုံးပြုမှုများကို ကာကွယ်ရန်နှင့် စည်းမျဉ်းများအရ အရေးယူဆောင်ရွက်ရန် သက်ဆိုင်ရာယန္တရားများ၌ တာဝန်ရှိမှုကိုလည်း ဥပဒေက သတ်မှတ်ပြဌာန်းထားသင့်သည်။

ဥပဒေ၏ ထိရောက်မှုမှာ သက်ဆိုင်ရာ ပါဝင်ပတ်သက်သူများက ဥပဒေအား နားလည်နိုင်စွမ်းနှင့် သင့်လျော်သည့်ပုံစံနှင့် ကျား-မ ရေးရာဆိုင်ရာ အလေးထားဂရုပြုသည့်ပုံစံတို့ဖြင့် အကောင်အထည် ဖော်နိုင်စွမ်း ရှိမှုအပေါ် မူတည်လျက်ရှိသည်။ ထိုသို့ဖြစ်စေရန် ပညာပေးမှုနှင့် လေ့ကျင့်သင်တန်းပေးမှုများ လိုအပ်ပေလိမ့်မည်။ တရားသူကြီးများ၊ ရှေ့နေများ၊ တရားရုံးစာရေးများ၊ ကျူးလွန်ခံရသူများအရေး ဆောင်ရွက်သည့် ဥပဒေ အကျိုးဆောင်များ၊ ၂၄ နာရီ အရေးပေါ်ဆက်သွယ်ရေး အော်ပရေတာများ၊ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု ဝန်ထမ်းများ၊ သတင်းစာနယ်ဇင်းနှင့် မီဒီယာပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် ဗဟိုနှင့် ဒေသဆိုင်ရာအဆင့်ဆင့်မှ သက်ဆိုင်ရာ ကော်မတီဝင်များ အပါအဝင် စနစ် အတွင်း ပါဝင်ပတ်သက်သူများအား လေ့ကျင့်သင်တန်းပေးရေးအတွက် တိတိကျကျ ဖော်ပြထားသင့်သည်။ သင်တန်းများအား ပုံမှန်ပြုလုပ် ပေးသင့်ပြီး၊ “ပြည်သူ့ဝန်ထမ်း အရာရှိများအတွက် ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံအရ ကျား-မရေးရာ အလေးဂရုပြုရေး သင်တန်းများနှင့် အမျိုးသမီးများအပေါ် အကြမ်းဖက်မှုဆိုင်ရာ အရည်အချင်းဖြည့်ဆည်းရေးသင်တန်းများ”⁷⁷ ပါဝင်သင့်သည်။ အဆိုပါ သင်တန်းခေါင်းစဉ်များအား တရားဝင် သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများအဖြစ် ထည့်သွင်းသတ်မှတ်ခြင်းမှာ ပိုမိုထိရောက်မှု ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။⁷⁸

76. See generally GEN Shadow Report.
77. UN Handbook, 3.1.5.
78. Id.

၆။ နိဂုံးချုပ်

မြန်မာနိုင်ငံ၌ အမျိုးသမီးများအပေါ် အကြမ်းဖက်မှုများ အနံ့အပြားဖြစ်ပွား လျှက်ရှိနေခြင်းနှင့် ဤသို့သော အခြေအနေများအား ပြန်လည်ကုစားပေး ရန် အစိုးရ၏ အာမခံချက်ကတိကဝတ်များ များစွာရှိခဲ့သော်လည်း PoVAW ဥပဒေရေးဆွဲ ပြဌာန်းနိုင်ရေး လုပ်ငန်းစဉ်မှာ နှေးကွေးလျှက်ရှိ နေပြီး အားရကျေနပ်ဖွယ်ရာ မရှိပေ။ သို့သော် လက်ရှိအခြေအနေများက အပြောင်းအလဲအတွက် ကြီးမားသော အခွင့်အလမ်းကောင်းတစ်ရပ် ဖြစ်နေသည်ဟု မိမိတို့က ယုံကြည်သည်။ အထူးသဖြင့် အစိုးရနှင့် ထိရောက်မှု အဖြစ်နိုင်ဆုံးသော ဥပဒေတစ်ရပ် ထွက်ပေါ်လာရေးတွင် များစွာအကျိုးပြုနေသည့် အရပ်ဖက် လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ အကြား ပူးပေါင်း ညှိနှိုင်း ဆောင်ရွက်မှုများကြောင့်ဖြစ်သည်။

ဥပဒေရေးဆွဲရေးလုပ်ငန်းစဉ်အား ပို၍ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိစေရန်နှင့် ဒီမိုကရေစီ နည်းကျစေရန် အစိုးရ အနေဖြင့် လမ်းဖွင့်ပေးသင့်သည်။ အကြောင်းမဲ့နှောင့်နှေးမှု ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ခြင်းကို ဖြေရှင်းရန် အစိုးရအနေဖြင့် PoVAW ဥပဒေပြဌာန်းရေး အချိန်ဇယား မူဘောင်နှင့်ပတ်သက်၍ သတင်းအချက်အလက်များအား အချိန်နှင့် တပြေးညီ ထုတ်ပြန်ပေးသင့် ပြီး၊ ဥပဒေပြဌာန်းပြီးပါကလည်း အချိန်ကိုက် ထိရောက်သည့် အကောင် အထည်ဖော်နိုင်ရေးအတွက် ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုများ လုပ်ဆောင်သင့်ပါ သည်။ ဥပဒေက အရေးကြီးသည့် အကြောင်းအရာများနှင့် အုပ်စုများအား လျစ်လျူရှုမှု မဖြစ်စေရန် ပြင်ဆင်ချက်မှတ်တမ်းများ အပါအဝင် ဥပဒေ မူကြမ်းများ အားလုံးကို လူတိုင်းက လွတ်လပ်စွာ လေ့လာကြည့်ရှုနိုင်ပြီး အများပြည်သူအနေဖြင့် ဝေဖန်အကြံပြုခြင်းများ လုပ်ဆောင်နိုင်ခွင့် ရှိသင့် သည်။ အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးများအဖွဲ့ချုပ် (မြန်မာနိုင်ငံ) - WLB၊ ကျား-မရေးရာ တန်းတူညီမျှရေး ကွန်ရက် (GEN)၊ သက်တန်းရောင်စုံ (Colors Rainbow)၊ အမျိုးသမီး အဖွဲ့အစည်းများ ကွန်ရက်(မြန်မာ) - WON အပါအဝင် အမျိုးသမီးအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ကျား-မရေးရာအရ လူနည်းစုများအရေး အလေးထား လုပ်ဆောင်နေကြသည့် အဖွဲ့အစည်း များအား အထူးအလေးပေးလျှက် ဥပဒေရေးဆွဲသူများအနေဖြင့် အရပ် ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်း အသင်းအပင်းများထံမှ အသေးစိတ်အကြံပြု ချက်များအား လက်ခံ၍ ၎င်းတို့၏ နားလည်တတ်ကျွမ်းမှုများအား ရယူ အသုံးပြုသင့်သည်။

လူမျိုးစုအရ၊ ဘာသာရေးအရ၊ ယဉ်ကျေးမှုအရ နောက်ခံ မတူညီကြသည့် အမျိုးသမီးအဖွဲ့အစည်း (၁၃) ဖွဲ့စုစည်းထားသည့် အဖွဲ့ချုပ်တစ်ရပ်အနေ ဖြင့် မိမိတို့ အမျိုးသမီးများအဖွဲ့ချုပ် (မြန်မာနိုင်ငံ) သည် လူမျိုးစုဒေသများ နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ နယ်စပ်ဒေသများတွင် ကာလရှည်ကြာစွာ လှုပ်ရှားမှုများ လုပ်ဆောင်ခဲ့ပြီး၊ တိုင်းပြည်တွင် အမျိုးသမီးများအပေါ် အကြမ်းဖက်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ နားလည်တတ်ကျွမ်းမှုနှင့် အချက်အလက်များစွာ ပိုင်ဆိုင် ထားသည့် အဖွဲ့အစည်းဖြစ်ပါသည်။ အမျိုးသမီးများအပေါ် အကြမ်းဖက်မှု

နှင့်ပတ်သက်၍ အသိအမြင် မြှင့်တင်ရေး အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲများ၊ လွတ်လပ်ပွင့်လင်းသည့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးမှုများ အများအပြား ကျင်းပ ပြုလုပ်ခဲ့ပြီး၊ နှစ်စဉ် အမျိုးသား အမျိုးသမီး (၃၀၀၀) မှ (၄၀၀၀) ခန့်အထိ အား စည်းရုံးစုစည်း၍ ဤအကြောင်းအရာနှင့် ၎င်းတို့၏ ရပ်ရွာ အသိုင်း အဝိုင်းများ၌ အကြမ်းဖက်မှု သံသရာအား အဆုံးသတ်နိုင်မည့် နည်းလမ်း များကို ဆွေးနွေးစေခြင်းများ ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ ဒေသအများအပြားတွင် မိမိတို့၏ ဆွေးနွေးပွဲများမှာ သက်ဆိုင်ရာဒေသခံ ပြည်သူများအတွက် အိမ်တွင်း အကြမ်းဖက်မှု အကြောင်းအရာအား အများရှေ့မှောက်၌ ပထမဆုံးအကြိမ်အဖြစ် ဆွေးနွေးနိုင်သည့် အခွင့်အလမ်းများ ဖြစ်ခဲ့ပါ သည်။ အကြမ်းဖက်မှု အဆင့်မြင့်မားစွာ ဖြစ်ပေါ်နေသော်လည်း အရင်း အမြစ်နှင့် အထောက်အပံ့မရှိသည့် ဒေသများရှိ ကျူးလွန်ခံရသူများ လက်တွေ့ လိုအပ်နေသည့် အထောက်အပံ့အမျိုးမျိုးကိုလည်း မိမိတို့က ပံ့ပိုးကူညီလျှောက်ရှိပါသည်။ ထို့အပြင် အမျိုးသမီးများအပေါ် အကြမ်းဖက်မှု နှင့်ပတ်သက်၍ ရှင်သန်ကျန်ရစ်သူများ၏ ဖြစ်ရပ်များနှင့် အချက်အလက် များကိုလည်း ပုံမှန်စုဆောင်းမှတ်တမ်းပြုစုလျှောက်ရှိပြီး၊ စနစ်တကျ လေ့လာ ဆန်းစစ်မှုများအပေါ် အခြေပြု၍ အစီရင်ခံစာများ ထုတ်ဝေခဲ့ပါသည်။ ဤတိုင်းပြည်တွင် အမျိုးသမီးများအပေါ် အကြမ်းဖက်မှု လက်တွေ့ ပကတိ ဖြစ်စဉ်များနှင့် ပတ်သက်၍ မိမိတို့၏ သိရှိနားလည်မှုများအား ပံ့ပိုးပေးခြင်း ဖြင့်လည်းကောင်း၊ လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းမျိုးစုံတွင် လက်တွေ့ကြုံတွေ့နေရ သည့် စိန်ခေါ်မှုများနှင့် လိုအပ်ချက်များအား ဖော်ထုတ်ပေးခြင်းဖြင့်လည်း ကောင်း မိမိတို့၏ နှစ်ပေါင်းများစွာအတွင်း ရရှိခဲ့သည့် များပြားသည့် သတင်းအချက်အလက်များနှင့် အသိအမြင်များမှာ ဥပဒေကြမ်းအား များစွာ အထောက်အကူဖြစ်စေလိမ့်မည်ဟု မိမိတို့ အနေဖြင့် ယုံကြည် ပါသည်။

အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့် မိမိတို့၏ မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများသည်လည်း အမျိုးသမီးအခွင့်အရေးများနှင့် ကျား-မရေးရာအရ လူနည်းစုများအရေးနှင့် ပတ်သက်၍ မျှဝေပေးရန် ကြွယ်ဝသည့် အတွေ့အကြုံများ ရှိနေကြပါ သည်။ ကျား-မ ရေးရာ တန်းတူညီမျှရေးကွန်ရက် Gender Equality Network (GEN) သည် ဘေးဖယ်ထုတ်ခံနေရသည့် လူအုပ်စုများ အပါ အဝင် သက်ဆိုင်သူများစွာတို့၏ အရေးကိစ္စများအတွက် ကိုယ်စားပြု နေပြီး မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကျား-မတန်းတူရေးအတွက် အတူတကွ ပူးပေါင်း လုပ်ဆောင်နေသော မတူကွဲပြားသည့် အဖွဲ့အစည်းပေါင်း (၁၃၀) ကျော် ချိတ်ဆက်လျှောက်ရှိသည့် ကွန်ရက်တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၀၈ ခုနှစ် စတင် ဖွဲ့စည်းချိန်မှစ၍ ၎င်း၏ ကွန်ရက်အဖွဲ့ဝင် အခြေခံများ၏ နားလည် တတ်ကျွမ်းမှုများအား အသုံးပြု၍ ရှေ့ဆောင်လမ်းပြ လှုံ့ဆော်လှုပ်ရှားမှု များ၊ သုတေသနများ၊ အရည်အချင်းမြှင့်တင်ရေးစီမံကိန်းများ အများအပြား ကို ညှိနှိုင်းဆက်စပ် အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့ပါသည်။ သက်တန်းရောင်စုံ (Colors Rainbow) သည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် အမျိုးသားချင်း ချစ်ခင်စုံမက် သူ၊ အမျိုးသမီးချင်း ချစ်ခင်စုံမက်သူ၊ အမျိုးသား/အမျိုးသမီး နှစ်မျိုးစလုံး ကို ချစ်ခင် စုံမက်သူ၊ ဆန့်ကျင်ဘက်လိင်ကဲ့သို့ ပြောင်းလဲခံယူနေထိုင်သူ၊ ခွဲလိင်ရှိသူများ၏ အခြေခံလူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ရပိုင်ခွင့်များအတွက်

ဦးဆောင်လှုပ်ရှားနေသော အဖွဲ့အစည်းတစ်ခု ဖြစ်သည်။ အသိအမြင် မြှင့်တင်ရေး၊ ပညာပေးရေးနှင့် ဥပဒေ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးလုပ်ငန်းစဉ် များမှ တဆင့် LGBT များအပေါ် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများ အဆုံးသတ်ရေး အတွက် လှုပ်ရှားမှုများ လုပ်ဆောင်လျက်ရှိသည်။ သင်တန်းများ၊ ဆွေးနွေး ပွဲများ၊ ရပ်ရွာ အသိုင်းအဝိုင်းလှုပ်ရှားမှုများ၊ ချဉ်းကပ်စည်းရုံးမှုများနှင့် သတင်းမီဒီယာ စာတောင်စာတမ်းတအုပ်များ ထုတ်ဝေခြင်းစသည့် လုပ်ငန်း များပါဝင်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်မျိုးစုံကို အကောင်အထည်ဖော်လုပ်ဆောင် နေပါသည်။ အမျိုးသမီးအဖွဲ့အစည်းများ ကွန်ရက် (မြန်မာ) - WON သည် အဆင့်တိုင်းရှိ အဓိကသက်ဆိုင်သူများနှင့် ဆက်စပ်ပူးပေါင်း၍ ငြိမ်းချမ်းရေး၊ တရားမျှတမှုနှင့် အမျိုးသမီးနှင့် အမျိုးသားများအတွက် တန်းတူရေး လှုပ်ရှားနေသည့် အဖွဲ့အစည်း (၃၀) ပါဝင်သည့် ကွန်ရက် တစ်ခုဖြစ်သည်။ အသိအမြင်မြှင့်တင်ရေး အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲများ၊ ရပ်ရွာ အတွင်း ဆွေးနွေးပွဲများနှင့် ရှေ့ဆောင်စည်းရုံး လှုံ့ဆော်သည့် လှုပ်ရှားမှု များအား မြန်မာနိုင်ငံတဝှမ်းရှိ ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားရာဒေသများနှင့် ပဋိပက္ခရပ်စဲ သွားသည့် ဒေသများတွင် အကောင်အထည်ဖော် လုပ်ဆောင်လျက် ရှိသည်။

ဤဥပဒေရေးဆွဲရေး လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပါဝင်အကျိုးပြုနိုင်ပြီး ပါဝင် လုပ်ဆောင်လိုစိတ် ထက်သန်နေကြသည့် မြန်မာနိုင်ငံရှိ အရပ်ဘက်လူမှု လူ့အဖွဲ့အစည်းအသင်းအပင်းများအား အကြမ်းဖျင်းဖော်ပြချက်မျှသာ ဖြစ်ပါသည်။ အရပ်ဘက် လူမှုလူ့အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အတူတကွပူးပေါင်း လုပ်ဆောင်မှုများကို တိုးမြှင့်ခြင်းဖြင့် အမျိုးသမီးများအပေါ် အကြမ်းဖက်မှု ၏ အပျက်သဘောဆောင်သည့် သက်ရောက်မှုများအား ထိရောက်စွာ အကောင်းဆုံး တုံ့ပြန်နိုင်ပြီး၊ အမျိုးသမီးအခွင့်အရေးများအား အာမခံချက် ပေးရန် နိုင်ငံတကာနှင့် ပြည်တွင်း၌ မြန်မာနိုင်ငံ၏ တာဝန်ရှိမှုအား ဖြည့်ဆည်းနိုင်မည့် PoVAW ဥပဒေ ပေါ်ပေါက်လာရေးအတွက် အထောက်အကူ ဖြစ်ရုံမျှသာမက မိမိတို့တိုင်းပြည်၏ ဒီမိုကရေစီအခြေခံမှု များအား မြှင့်တင်ပေးနိုင်မည် ဖြစ်သည်။ အစိုးရ အနေဖြင့် ဤအခွင့် အလမ်းကို လက်ခံအသိအမှတ်ပြုပြီး ဆုပ်ကိုင်လျက် လူ့ဘောင်အဖွဲ့ အစည်းတွင် ပိုမိုမြင့်မား သည့် တန်းတူရေးရှိသော လမ်းကြောင်းအတိုင်း မြန်မာနိုင်ငံအား ရှေ့သို့ ခေါ်ဆောင်သွားနိုင်မည် ဖြစ်သည်။

“ အရပ်ဖက် လူမှုအဖွဲ့အစည်း များနှင့် အတူတကွ ပူးပေါင်း လုပ်ဆောင်မှုများကို တိုးမြှင့်ခြင်း ဖြင့် အမျိုးသမီးများအပေါ် အကြမ်းဖက်မှု၏ အပျက်သဘော ဆောင်သည့် သက်ရောက်မှုများ အား ထိရောက်စွာ အကောင်းဆုံး တုံ့ပြန်နိုင်ပြီး၊ အမျိုးသမီး အခွင့် အရေးများအား အာမခံချက် ပေးရန် နိုင်ငံတကာနှင့် ပြည်တွင်း ၌ မြန်မာနိုင်ငံ၏ တာဝန်ရှိမှုအား ဖြည့်ဆည်းနိုင်မည့် PoVAW ဥပဒေပေါ်ပေါက်လာရေးအတွက် အထောက်အကူ ဖြစ်ရုံမျှသာမက မိမိတို့ တိုင်းပြည်၏ ဒီမိုကရေစီ အခြေခံမှုများအား မြှင့်တင်ပေး နိုင်မည် ဖြစ်သည်။ ”

Members of Women's League of Burma

မြန်မာ့အမျိုးသမီး သမဂ္ဂ
Burmese Women's Union (BWU)

ကရင်နီအမျိုးသမီး အစည်းအရုံး
Karenni National Women's Organization (KNWO)

ကချင်အမျိုးသမီး အစည်းအရုံး ထိုင်းနိုင်ငံ
Kachin Women's Association Thailand (KWAT)

ကူကီးအမျိုးသမီးများဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေး အစည်းအရုံး
Kuki Women's Human Rights Organization

ကရင်အမျိုးသမီး အစည်းအရုံး
Karen Women's Organization (KWO)

ကယန်းအမျိုးသမီး အစည်းအရုံး
Kayan Women's Organization (KYWO)

လားဟူအမျိုးသမီး အစည်းအရုံး
Lahu Women's Organization (LWO)

ပအိုဝ်းအမျိုးသမီး သမဂ္ဂ
Pa-O Women's Union (PWU)

ရခိုင်အမျိုးသမီးများ အစည်းအရုံး
Rakhaing Women's Union (RWU)

ရှမ်းအမျိုးသမီးရေးရာ ဆက်သွယ်လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်ရေးအသင်း
Shan Women's Action Network (SWAN)

တအာင်းအမျိုးသမီး အဖွဲ့အစည်း
Ta'ang Women's Organization (TWO)

ထားဝယ်အမျိုးသမီး သမဂ္ဂ
Tavoyan Women's Union (TWU)

တရားမျှတမှုအတွက် အမျိုးသမီးများအဖွဲ့
Women for Justice (WJ)

Cover and layout design by Ying Tzarm

[/wlbpower/](https://www.facebook.com/wlbpower/)

www.womenofburma.org